

STRUČNÝ POPIS (A UKÁZKA) FORMÁLNÍ STRÁNKY PRÁCE

Části seminární nebo maturitní práce

1. **POČÁTEČNÍ ČÁST**
 - a. Titulní strana
 - b. Prohlášení
 - c. Poděkování
 - d. Anotace
 - e. Obsah práce
2. **JÁDRO PRÁCE**
 - a. Úvod – jedna až dvě strany textu
 - b. Text práce – členěný do kapitol a podkapitol, respektující normostranu
 - c. Závěr – minimálně strana
 - d. Použité zdroje členěné na knihy, časopisy a ročenky, webové zdroje, grafika
3. **PŘÍLOHY**
 - a. obrazová příloha (pouze obrázky, na které se v textu odkazujete, každý obrázek má své číslo a název), vypracujte také seznam obrázků
 - b. případné další přílohy (textová, grafy a statistika, ukázky...) vždy s číslem a názvem položky, opět vypracujte seznam položek přílohy

Typografie:

- dodržujte normostrany (velikost písma 11-12 dle fontu, řádkování 1,5 s běžnými odstavci buď odsazenými NEBO s meziodstavcovou mezerou, cca 1800 znaků/strana)
- obsah práce vždy generujte textovým editorem
- zarovnání textu použijte do bloku NEBO vpravo, jednotně v celé práci
- respektujte základní typografická pravidla (viz 1. ročník IVT SŠ)
- jednotně číslujte a graficky upravte obrázky, tabulky, grafy atd. Každou položku pojmenujte a nezapomeňte ji citovat.
- používejte konce stránek a automatický tok textu odstavců a nadpisů, ušetříte si práci

Autorství:

- **uved'te všechny prameny, ze kterých jste čerpali**, doslovné citace v textu vyznačte a uveďte informace dle použité citační školy (minimálně autor a datování), u ostatních informací uveďte pramen ve zdrojích = „parafrázování zdroje“
- **vaše závěry musí plynout z přínosu práce**, nesmí být subjektivního charakteru (myslím si, že...)
- je dobrým zvykem, že i v pracích, jejichž cílem je porovnat dva materiály nebo jevy, je obsah citací pod 80% práce, zbytek je vlastní text a přínos práce
- **sestavení kapitoly s použitými zdroji má svá pravidla**: nejdříve se uvádějí knihy, které se řadí dle citační školy buď podle čísla průběžné citace nebo podle abecedního pořádku dle příjmení autora. Dále následují články z časopisů a ročenky, poté zdroje z webu, obrázky, tabulky atd.
- **citační styl** neboli použitá citační škola záleží především na zvyklostech v oboru, určuje ji vždy zadavatel práce. Použití jiné citační školy není prohřešek proti Autorskému zákonu ale nemilá formální chyba. Špatně provedená citace je formální chyba, nepřiznaná citace staví dílo do pozice **plagiátu** se všemi důsledky pro autora.
- **konzultant** je odborný poradce, kterému se **sluší poděkovat**, řešíte tím mimo jiné i část zdrojů informací, které byste jinak citovali (jistě vám radil, vy však citujete jen projevy z veřejných vystoupení, publikované texty atd.). Konzultant není spoluautorem práce.

Formát odevzdání práce:

- **v elektronické podobě nejlépe jeden soubor v pdf formátu** (pro sebe i v původním formátu pro případnou úpravu)
- **v tištěné podobě vždy svázat vazbou odpovídající úrovni práce**

Masarykovo gymnázium, Příbor, příspěvková organizace

(V této části může být logo školy, žádný jiný obrázek zde nebude.)

JAROMÍR BERÁK

NEJVĚTŠÍ ČESKÝ DADAISTA

(Podnadvpis není nutný.)

Autor: Kristýna Mrázková, Septima

Příbor 2015

Prohlášení (*Prohlášení se vyžaduje u diplomových, bakalářských, maturitních, SOČ prací, u ostatních prací je v kompetenci zadavatele jej vyžadovat.*)

Prohlašuji, že jsem svou práci vypracovala samostatně a všechny použité prameny jsem uvedla v seznamu použitých zdrojů a celý postup při zpracování a dalším nakládání s prací je v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

Prohlašuji dále, že tištěná a elektronická podoba práce jsou ve shodě.

V dne podpis:

Poděkování

(Poděkování není rozhodně povinné, je však velmi vhodné je uvést zejména vůči konzultantovi práce, který NENÍ spoluautorem práce. V neposlední řadě tím řešíte i část informací, které nemusíte citovat – jsou od konzultanta práce.)

Nejdříve bych chtěla poděkovat panu Mgr. Petru Horákovi, člověku, který tehdy neznámou osobu Jaromíra Beráka objevil, čímž mi dal možnost se jím zabývat.

Dále děkuji paní PhDr. Marii Dokoupilové z Muzea Prostějovska za pomoc při orientaci v pozůstalosti Jiřího Wolkera, paní Ing. Miroslavě Součkové, starostce obce Praskačka, za obrovskou ochotu pomoci v mém pátrání, paní Janě Jenicek a její rodině za poskytnutí informací a materiálů z pozůstalosti jejich otce a dědečka Jaromíra Beráka a za bezmeznou důvěru, kterou do mě vložili, a panu Mgr. Vojtěchu Malínkovi, PhD. z Ústavu pro českou literaturu AV ČR za pomoc při zařazení Jaromíra Beráka do skupiny autorů kolem časopisu Den.

V závěru bych ráda poděkovala vedoucí své práce Mgr. Zdeňce Bizoňové Veličkové za pomoc při pátrání, odborné konzultace, mnoho cenných rad a připomínek a četná doporučení při volbě studijní literatury.

Anotace *(Je povinná, zařazuje práci tématicky, neobsahuje závěry práce, informuje o přílohách práce a jejich přínosu.)*

Práce pojednává o osobě Jaromíra Beráka – národohospodáře, právníka, poslance, básníka a překladatele, významného propagátora dadaismu v českých zemích, přítele mnoha známějších avantgardních autorů. Zabývá se jeho životním příběhem s ohledem na události doby, ve které žil. Klade si za cíl prozkoumat především jeho literární tvorbu a objasnit jeho možný význam při formování české avantgardy ve dvacátých letech minulého století. Součástí práce je obsáhlá obrazová a textová příloha zaměřená na jeho životní osudy a literární tvorbu.

Klíčová slova: Jaromír Berák, avantgarda, dadaismus, národohospodář, daňová reforma *(max cca 10 klíčových pojmů)*

Abstract *(U prací na VŠ vždy, SOČ vyžaduje, u maturitních prací není nutná cizojazyčná verze.)*

The thesis reports on person of Jaromír Berák – the economist, lawyer, deputy, poet and interpreter, significant promoter of dadaism in Czechoslovakia, friend of many well-known authors. It occupies with story of his life regarding to the period of time when he lived. It primarily puts a goal to examine his literary work and to clarify his possible importance during formation of czech avant-garde during twenties of the last century. The thesis contents also extensive image and text appendix aimed on his fate and literary work.

Key words: Jaromír Berák, avant-garde, dadaism, economist, tax reform

OBSAH *(Vždy generovaný textovým editorem! Pořízení obsahu je náplní učiva IVT 1.ročníku SŠ.)*

OBSAH	6
ÚVOD	8
1. PŮVOD A RODINNÝ ŽIVOT JAROMÍRA BERÁKA	9
1.1 Původ rodiny	10
1.2 Jaromírův otec Jan Berák	11
1.3 Jaromír Berák a jeho sourozenci	13
1.4 Život a rodina Jaromíra Beráka	14
1.5 Dnes žijící potomci	17
2. STUDIUM REÁLKY A UDÁLOSTI POČÁTKU 20. STOLETÍ	18
2.1 Studium bratrů Berákových na Reálném gymnasiu v Příboře	19
2.2 Studijní podmínky v Příboře na počátku 20. století	21
2.3 Období první světové války a její dopad na město Příbor	23
3. LITERÁRNÍ OBDOBÍ	24
3.1 Dadaismus a literární tvorba	25
3.2 Život v Praze a vliv komunismu	30
4. EKONOMICKO – POLITICKÉ OBDOBÍ	33
4.1 Kariéra a život Jaromíra Beráka	34
ZÁVĚR	36
SEZNAM UŽITÝCH ZDROJŮ	39
TEXTOVÁ PŘÍLOHA	44
SEZNAM UKÁZEK	44
Tabulka 1.1 – Ekonomické publikace Jaromíra Beráka	45

Ukázka 3.1: Brázdou dadaismu.....	46
Ukázka 3.2: Štědrý večer Jorga Nielse.....	48
Ukázka 3.3: Večer na Bodamském jezeře.....	51
Ukázka 3.4: Vzpomínky na Lva N. Tolstého.....	52
Ukázka 3.5: Hrst myšlenek.....	55
Ukázka 3.6: Korespondence J. Beráka Jiřímu Wolkerovi.....	57
Ukázka 3.7: Vězeň	68
OBRAZOVÁ PŘÍLOHA	69
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	69

ÚVOD (1-2 strany normovaného textu)

Téměř každé město, oblast nebo národ mají své osobnosti a hrdiny, kteří přinesli danému místu věhlas a slávu, ať už se prosadili na poli sportovním, vědeckém, vojenském anebo uměleckém. Jména a s nimi spojené činy těchto osobností jsou poté něčím, na co můžeme být pyšní, něčím, co dělá i naše desetitisícové městečko výjimečným. Takovýchto slavných jmen je mnoho, a třebaže se jejich nositelé dávno rozplynuli ve vzpomínky, věci, které dokázali, si dodnes rádi připomínáme. Pod nánosy prachu na nás čekají další velká jména a činy, které se postupným odkrýváním dějin teprve chystáme objevit.

Jako studentce Masarykova gymnázia v Příboře, jednom z těch desetitisícových měst, se ke mně donesly přes mé vyučující informace od pana Mgr. Petra Horáka, který četl paměti¹ Vítězslava Nezvala. Dozvěděl se v nich o člověku, který měl být přítelem Jiřího Wolkera a pocházet z Příbora, nebo odtamtud minimálně svým kamarádům do Prahy posílat pohlednice. Více než toto o něm v lednu 2013 nebylo známo.

To ve mně vzbudilo neutuchající zájem o tohoto neznámého, ale, jak jsem se v té době domnívala na základě sejetí s V. Nezvalem, významného a zajímavého člověka. S přibývajícím množstvím informací se ukázalo, že tento muž nebyl pouze přítelem Jiřího Wolkera, ale že jeho úloha a role při formování české meziválečné avantgardy byla mnohem větší. Sám Jaromír Berák byl považován za prvního českého dadaistu a tento směr se snažil především prostřednictvím svých přátel rozšířit mezi další mladé autory. K tomu čerpal materiály především z jiných evropských států, ve kterých mělo Dada mnohem širší základnu.

Začala jsem se tedy ptát: Jakou přesně měl Jaromír Berák úlohu při formování českého dadaismu? Kde se s tímto směrem poprvé setkal? Kdo mu byl inspirací? Kde sehnal kontakty a informace? S kým spolupracoval? Jak se v dadaismu projevil on sám? Opravdu je možné ho považovat za největšího českého dadaistu?

Práce je rozdělena na čtyři základní oddíly zabývající se postupně Berákovým dětstvím, studiem na dnešním Masarykově gymnáziu v Příboře, obdobím literárním (především Berákovým iniciováním první české dadaistické skupiny) a Berákovou kariérou politika Československé strany lidové.

¹ NEZVAL, Vítězslav. *Z mého života*. [2. vyd.]. Praha: Československý spisovatel, 1961, 343 p.

1. PŮVOD A RODINNÝ ŽIVOT JAROMÍRA BERÁKA

První kapitola mé práce se zabývá postupně původem rodiny Berákových, jejími členy a jejich životními osudy. Nejprve se věnuje malé obci Praskačce ležící jihozápadně od Hradce Králové, odkud rodina Berákových pocházela. Pak na základě dopisu od vdovy po Jaromíru Berákovi popisuje jeden z tamních domů, a to č. p. 88, kde Berákovi žili.

Následující část kapitoly se věnuje členům rodiny. V úvodu pojednává o otci Jaromíra Beráka, panu Janu Berákovi, muži, který se z chudých poměrů rolnické rodiny dokázal vypracovat až k vysokým ředitelským postům. Poté přichází na řadu jeho žena Marie a postupně osudy a životy jejich pěti potomků, čtyř synů a jedné dcery.

Nejvíce pozornosti z celé kapitoly je věnováno osobě, kterou se zabývá celá má práce, a to Jaromíru Josefu Berákovi, nejmladšímu synu Jana a Marie Berákových. Tato část práce jen velice stručně popisuje Berákovu studium a kariéru, ke kterým se vracím v pozdějších kapitolách, zato ovšem na základě získaných informací co nejpřesněji vypráví o jeho osobním životě, rodině a potomcích. Dnes žijícím potomkům se věnuje poslední odstavec kapitoly.

(Kapitola musí mít přiměřený rozsah. Může být velmi obsáhlá i krátká viz výše, kapitola tvořená jednou větou či dvěma řádky je přinejmenším podivná...)

1.1 Původ rodiny *(Podkapitoly mohou být až šesti úrovní, více nepovoluje norma ISO.)*

Rodina Berákových pocházela z Praskačky, nevelké obce u Hradce Králové, která leží na starodávné formanské cestě z Kladska do Prahy. V dnešní době má vesnička okolo tisíce obyvatel a tvoří ji asi čtyři sta domů. Jedním z nich je i dům č. p. 88 na hlavní ulici, ve kterém Berákové do roku 1898 žili. Tyto i mnohé další informace bychom ale nezískali bez velice laskavé pomoci paní Ing. Miroslavy Součkové, starostky obce. Bez její nezištné podpory by naše pátrání nikdy nebylo úplné.

Podle dopisu z roku 1994 psaném paní Olgou Berákovou, vdovou po Jaromíru Berákově, byl dům č. p. 88 převážně dřevěný a vedle něj na stejné parcele stál další menší domek. Ten po opuštění Praskačky v roce 1898 Berákové přenechali jistě paní Růžičkové, která se jim do té doby starala o hospodářství. Na dvorku dále byla studna a chlévy pro hospodářské zvířectvo, v zahradě se nacházely vzrostlé ovocné stromy. Voda byla k dispozici ze studny na dvorku. K domku patřila také část pole, z níž později směrem do ulice vznikla nová stavební parcela, u které paní Beráková ve své pozdější korespondenci upozorňuje, že by bylo třeba ji jako stavební parcelu ocenit. Nemovitost spolu s oběma pozemky je v současnosti ve vlastnictví jednoho nového majitele, v katastrálních mapách lze najít i pravděpodobnou polovinu dvorku přenechaného spolu s malým domkem paní Růžičkové, ten však již dnes nestojí. Zmiňovaná studna stále existuje, nachází se v zahradě sousedního domu. Dnešní stav nemovitosti zachycuje fotografie² v obrazové příloze práce viz obrázek 1.1.

² Obrazová příloha, obrázek 1.1: Dnešní podoba domu č. p. 88 v Praskačce, dříve vlastněného rodinou Berákových.

1.2 Jaromírův otec Jan Berák

Ačkoliv, jak uvádějí dobové matriční záznamy, otec Jan Berák pocházel z rolnické rodiny z Hradiště v Čechách, dokázal vlastní pílí a talentem získat vzdělání, které pak bylo příkladem jeho dětem, a do té doby rolnické rodině zajistilo lepší život.

Podle matrik farnosti Opatovice nad Labem se Jan Berák, otec Jaromíra Beráka, narodil 28. 5. 1856 v Hradišti v Čechách jako syn rolníka Josefa Beráka a jeho ženy Anny Berákové, rozené Medunové. Později studoval na reálkách v Chrudimi a v Pardubicích, poté techniku v Praze na vysoké škole. Vyučoval v Domažlicích a v Přerově, byl ředitelem Měšťanské a pokračovací školy v Kojetíně. Po roce 1898 přesídlil do Kroměříže, kde působil jako profesor na učitelském ústavu. V roce 1907 se stal ředitelem Učitelského ústavu v Příboře. Rodina Beráková v Příboře žila až do 30. let 20. století.

Profesor Berák³ na postu ředitele učitelského ústavu setrval celých 18 let, opustil jej až roku 1925 jako devětašedesátiletý. Po vzniku Československé republiky byl předsedou Výboru městské spořitelny v Příboře, roku 1930 se jako člen čestného předsednictva a výstavního výboru podílel na organizaci Okresní živnostensko – průmyslové, obchodní a hospodářské výstavy v Příboře.

Celoživotní zájem projevoval o matematiku a pedagogiku, byl učitelem, přispíval do časopisů Komenský a „Časopis pro pěstování matematiky a fyziky“⁴. Roku 1909 byl na návrh pana Jana Tvarůžka jmenován čestným občanem města Kopřivnice⁵.

Devětatřicetiletý Jan Berák se dne 22. 8. 1895 oženil s o devět let mladší Marií Koželuhovou, dcerou Jana a Františky Koželuhových, rolníků z Praskačky. Z tohoto manželství vzešlo později celkem pět dětí, z nichž se ovšem dospělosti dožily jen tři. I poté, co se rodina Berákových odstěhovala, se do východních Čech pravidelně vracela prarodiče navštěvovat, jak Jaromír zmiňuje v dopise příteli Jiřímu Wolkerovi (viz textová příloha) ještě ve 20. letech 20. století. Na hřbitově v Praskačce jsou pochováni rodiče matky Jaromíra Beráka Františka a Jan Koželuhovi.

³ Obrazová příloha, obrázek 1.2: Jan Berák

⁴ Časopis pro pěstování matematiky a fyziky vycházel v letech 1872-1950.
<http://www.mff.cuni.cz/fakulta/lib/casopisy/casopis.htm?id=2410>

⁵ ŠALEK, Ondřej. *Čestní občané města Kopřivnice*. 1. vyd. Ostrava: Repronis, 2009, 73 s. ISBN 978-80-7329-205-8.

Jan Berák zemřel 3. 7. 1933 v Praskačce, je pochován společně se svou ženou a nejstarším synem Bohuslavem vedle hrobu⁶ Františky a Jana Koželuhových.

⁶ Obrazová příloha, obrázek 1. 3: Fotografie hrobu Jana a Marie Berákových, rodičů Jaromíra Beráka

1.3 Jaromír Berák a jeho sourozenci

Nejstarším potomkem Jana a Marie Berákových byl syn Bohuslav František Berák⁷ narozený 17. 6. 1896. V letech 1907 – 1914 studoval Reálné gymnasium v Příboře, z jehož lavic odešel rovnou na bojiště první světové války. Za nějakou dobu se nemocen z fronty vrátil domů. Školní almanachy dnešního Masarykova gymnázia jej dále zmiňují jako odborného učitele na škole ve Štramberku. Bohuslav Berák zemřel ve věku pětatřiceti let dne 8. 11. 1931, pohřben je v Praskačce v hrobě spolu se svými rodiči. Není známo, zda byl ženatý, zda měl děti nebo jestli žil sám.

Rok po prvorozeném Bohuslavovi se Berákovým narodil druhý syn Jaromír⁸. Data matričních knih následují velice krátce po sobě, narodil se 21. 8. 1897, 27. 8. 1897 byl ještě pokřtěn na Josefa, pravděpodobně po dědečkovi z otcovy strany. Matriční záznamy uvádějí, že 31. 8. 1897 postihlo rodinu velké neštěstí a druhorozený syn zemřel ve věku pouhých deseti dní.

Téměř dva roky po Jaromíru Josefovi, 19. 8. 1899, se narodil Jaromír Jan⁹, pokřtěn byl buď po dědečkovi z matčiny strany nebo po otci na Jana. Bohužel matriční záznamy neuvádějí, co bylo příčinou smrti, ale třetí syn Berákových zemřel dne 7. 5. 1900 po necelém roce života.

Dcera Lidmila Anna¹⁰, čtvrté dítě Berákových pokřtěné pravděpodobně po babičce, se narodila tři měsíce po smrti svého bratra Jaromíra dne 23. 8. 1900. V matričních záznamech se nenacházejí žádné informace o její svatbě či úmrtí, známo je pouze to, že jako šestnáctiletá absolvovala rok studií na Reálném gymnasiu v Příboře, ve studiu však nepokračovala. O jejím dalším osudu se mi nepodařilo nic zjistit.

Konečně se dostáváme k nejmladšímu z dětí Jana a Marie Berákových, k synu Jaromíru¹¹, také pokřtěnému na Josefa, narozenému 15. 3. 1902 nikoli jako jeho sourozenci v Praskačce, ale již v Kroměříži. Jaromír později stejně jako bratr Bohuslav vystudoval příborskou Reálku, poté i univerzitu a podle potvrzených informací měl jako jediný z pěti dětí manželů Berákových svou rodinu.

⁷ Obrazová příloha, obrázek 1.4: Fotografie matričního záznamu o narození Bohuslava Františka Beráka

⁸ Obrazová příloha, obrázek 1.5: Fotografie matričního záznamu o narození Jaromíra Josefa Beráka

⁹ Obrazová příloha, obrázek 1.6: Fotografie matričního záznamu o narození Jaromíra Jana Beráka

¹⁰ Obrazová příloha, obrázek 1.7: Fotografie matričního záznamu o narození Lidmily Anny Berákové

¹¹ Obrazová příloha, obrázek 1.8: Fotografie matričního záznamu o narození Jaromíra Josefa Beráka

1.4 Život a rodina Jaromíra Beráka

Jaromír Berák absolvoval právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, kde se seznámil s Jiřím Wolkerem a Artušem Černíkem, svými pozdějšími dobrými přáteli. V mládí byl horlivým zastáncem avantgardního uměleckého hnutí zvaného dadaismus, též zkráceně Dada, a také komunistické ideologie. Zatčení kvůli účasti na prokomunistických demonstracích a krátké uvěznění v Praze na Pankráci v něm však jeho zájem o avantgardní literaturu utlumilo a způsobilo jeho obrat na katolickou víru.

Jak se lze dozvědět z výročních zpráv dnešního Masarykova gymnázia, po promoci na Univerzitě Karlově žil Jaromír Berák tři roky ve slovenské Bratislavě, kde pracoval v bance. Jak uvádí kniha *Cestami křesťanské politiky*¹², své studium francouzského jazyka na příborském gymnasiu zužitkoval v letech 1926 – 1927 na univerzitě v Montpellier, kde studoval jako stipendista francouzské vlády finanční vědu a právo u profesora Moye, autora reformy francouzského daňového systému z roku 1926 a poradce tehdejšího francouzského ministra financí. Po návratu do Prahy byl zaměstnán jako tajemník Ústředního svazu českých průmyslníků, ve kterém působil až do roku 1950, kdy odešel do nově vzniklé Státní banky československé. Mezi třicátými a padesátými léty Jaromír Berák také vydal mnoho národohospodářských publikací většinou zaměřených na československý daňový systém¹³.

Již během studií v roce 1923 se Jaromír Berák stal členem Československé strany lidové, za kterou po druhé světové válce několikrát získal mandát poslance Ústavodárného národního shromáždění, později Národního shromáždění, kde působil až do své smrti. Po celý život zůstal věrný svému politickému postoji z mládí, byl představitelem prokomunistické frakce ČSL. Je nositelem Řádu republiky, Řádu práce, Řádu 25. února a vyznamenání Za zásluhy o výstavbu.

Jak už bylo zmíněno, Jaromír Berák měl i svou rodinu. Během studentských let se v Praze seznámil s akademickou malířkou Olgou Vetchou, dcerou notářského koncipienta Jana Vetchého a jeho ženy Emilie. Když si Jaromír tehdy dvaadvacetiletou Olgu 25. 4. 1931 bral, bylo mu dvacet devět let. Žil tehdy v Praze na Smíchově v domě

¹²PEHR, Michal. *Cestami křesťanské politiky: biografický slovník k dějinám křesťanských stran v českých zemích*. 1. vyd. Praha: Akropolis, 2007, 373 s. ISBN 9788086903538.

¹³ Textová příloha, Tabulka 1.1: Seznam Berákových národohospodářských publikací

č. p. 913¹⁴ na rohu ulic Svornosti a Na Bělidle, jen ulici od domu č. 10¹⁵ v ulici Na Celné, kde bydlel za studií spolu se Zdeňkem Kalistou a Jiřím Wolkerem.

Svatební obřad se konal v tehdy ani ne dva roky dokončené Katedrále svatého Víta, Václava a Vojtěcha na Pražském hradě. Jaromírovi za svědka šel kolega z Ústředního svazu českých průmyslníků a pravděpodobně i kamarád JUDr. František Blanda, který žil taktéž na Smíchově, Olze svědčil profesor umělecko – průmyslové školy v Praze pan Jan Beneš.

Na pražském Smíchově rodina zůstala i nadále, později žila u Černého vrchu ve vile č. p. 13¹⁶ v záhybu ulice Na Cihlářce. Více než deset let po svatbě v roce 1931 se manželům Jaromírovi a Olze Berákovým dne 3. 7. 1941 narodila dcera Jana Beráková, později provdaná Jeníčková. V době otcovy smrti jí bylo třiaadvacet let, mezi pozůstalými je uvedena jako studentka. Jana Jeníčková měla mladšího bratra, o kterém je ovšem známo jen velice málo. V rodinném hrobě¹⁷ manželů Vetchých (rodičů Olgy Berákové) a Berákových jsou pochováni dva muži jménem Jaromír. Jedním je právník a národohospodář Doc. JUDr. Jaromír Berák narozený v Kroměříži roku 1902, usuzuji tedy, že tím druhým je jeho syn pojmenovaný Jaromír po svém otci. Jaromír Berák mladší se narodil roku 1945, zemřel jako devatenáctiletý v roce 1964, na náhrobním kameni je uveden jako student¹⁸.

Rok 1964 byl pro rodinu Berákových tragický. Doc. JUDr. Jaromír Berák zemřel 3. 12. 1964 ve Státním sanatoriu na Praze 5. Úmrtní list uvádí jako příčinu smrti srdeční nedostatečnost, možná trvalý následek onemocnění z doby věznění na Pankráci v roce 1921, a jistě také šok ze smrti milovaného syna.

Od svého prvního přestěhování na Smíchov jej Jaromír Berák neopustil, stal se mu i místem posledního odpočinku. Je pohřben spolu se svou manželkou Olgou na městském hřbitově v Praze – Malvazinkách.

Paní Olga Beráková, akademická malířka, zemřela 29. 9. 1996 ve věku osmdesáti osmi let, tehdy žila stále v Praze 5 v ulici U Mrázovky. Podle závěti byli dědici její dcera

¹⁴ Obrazová příloha, obrázek 1.10: Dnešní podoba domu č.p. 913 v ulici Svornosti na pražském Smíchově

¹⁵ Obrazová příloha, obrázek 1.9: Dnešní podoba domu č.p. 10 v ulici na Celné na pražském Smíchově

¹⁶ Obrazová příloha, obrázek 1.11: Dnešní podoba vily č. p. 13 v ulici Na Cihlářce na pražském Smíchově

¹⁷ Obrazová příloha, obrázek 1.12: Fotografie hrobu rodiny Vetchých a Berákových na pohřebišti v Praze – Malvazinkách

¹⁸ Obrazová příloha, obrázek 1.13: Náhrobní deska hrobu rodiny Vetchých a Berákových

Jana Jenicek a tři vnuci žijící v provincii Ontario v Kanadě, paní Janě Jenicek připadlo také užívací právo na pohřbívací místo na hřbitově v Praskače. A přesto, že paní Jana Jenicek nikoho z příbuzných pohřbených v Praskače za svého života nepoznala, dodnes i přes tisíce kilometrů udržuje oba hroby tak, jak nejlépe je to na takovou vzdálenost možné.

1.5 Dnes žijící potomci

Paní Jana Jenicek po otcově smrti vycestovala do Kanady, kde žije se svým manželem a třemi syny dodnes. Její nejstarší potomek, syn Tomáš Jenicek je v dědickém řízení po paní Olze Berákové uveden s datem narození v roce 1963, z čehož vyplývá, že Jaromír Berák se dokonce dožil vnuka.

Tomášovi mladší bratři André (narozen 1967) a Christian (narozen 1971) se už soudě podle křestních jmen pravděpodobně narodili za oceánem, tudíž se domníváme, že rodina Jeníčkových odjela někdy mezi koncem roku 1964 a rokem 1967.

2. STUDIUM REÁLKY A UDÁLOSTI POČÁTKU 20. STOLETÍ

Druhá ze čtyř částí mé práce se zabývá především obdobím studia bratrů Bohuslava a Jaromíra na příborské reálce, ale také poměry ve školství a v běžném životě. Kapitola začíná v roce 1907 přestěhováním rodiny Berákových z Kroměříže do Příbora, malého města na severní Moravě, kde získal Jan Berák místo ředitele Učitelského ústavu, na kterém setrval až do roku 1925.

Následující část kapitoly se věnuje studiu bratrů Bohuslava a Jaromíra na Zemské vyšší reálce v Příboře. Zabývá se celkově jejich studijními výsledky i maturitními zkouškami, posléze také průběhem studia a ovzduším ve škole, o němž máme informace z výročních almanachů dnešního Masarykova gymnázia a z příborské městské kroniky.

Poslední část druhé kapitoly se věnuje první světové válce a tomu, jak tato v dějinách velice významná událost zasáhla malé městečko na severní Moravě a každodenní život jeho obyvatel.

2.1 Studium bratrů Berákových na Reálném gymnasiu v Příboře

Bohuslav Berák i jeho o šest let mladší bratr Jaromír vystudovali příborskou Zemskou vyšší reálku, která se v roce 1912 změnila na Reálné gymnasium. V této době žili oba dva v budově Učitelského ústavu¹⁹ v Příboře, kterou od budovy gymnasia dělila pouze cesta. Dobovou fotografii budovy gymnázia (v současnosti Masarykovo gymnázium, Příbor, p.o.) zachycuje obrázek 2.1 v přílohové části práce.

Bohuslav Berák nastoupil na příborskou Reálku jako jedenáctiletý v roce 1907, tedy po přestěhování rodiny do Příbora. Výroční zprávy Reálky uvádějí jen velice málo informací o průběhu studia jednotlivých žáků, zřídka je možno se z nich dozvědět jen něco víc než bydliště studenta a popřípadě poznámku, že daný student do dalšího ročníku postupuje s výborným prospěchem, přičemž u jména Bohuslava Beráka se tato hvězdička vyskytuje hned několikrát.

Bohuslav Berák odmaturoval dne 8. července 1914 již na Reálném gymnasiu, byl uznán dospělým s vyznamenáním. Písemnou zkoušku skládal z jazyka českého se známkou velmi dobrou, z jazyka německého se známkou dobrou, z jazyka francouzského se známkou dostatečnou a z deskriptivní geometrie taktéž s hodnocením dostatečně. Ústně zkoušen pak byl z jazyka českého, vlastivědy, matematiky a fyziky. Předsedou zkušební komise byl pan c. k. dvorní rada Michal Ursíny, profesor české vysoké školy technické v Brně.

Výroční zpráva gymnázia za školní rok 1914/15 v dodatku k maturitním zkouškám konaným ve školním roce 1913/14 uvádí, že Bohuslav Berák se dále připravoval k doplňkové zkoušce z matematiky na gymnáziu²⁰.

Téhož roku, kdy maturoval, vstoupil Bohuslav Berák do rakousko-uherské armády. Účastnil se bojů na východní frontě první světové války, kde ovšem onemocněl a vrátil se domů. Později pracoval jako odborný učitel ve Štramberku, o jeho dalším životě bohužel není více známo.

¹⁹Učitelský ústav v Příboře zahájil činnost ve školním roce 1875/76 jako druhý na Moravě, pozdější založení Zemské reálky a později gymnázia v roce 1902 udělalo z Příbora centrum vzdělanosti severní Moravy.

DAŇHELOVÁ, Ivana. *Historie učitelských ústavů na Moravě a jejich význam pro současnost: bakalářská práce*. Brno: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, 2012. 78 p. Jůzl Miloslav

²⁰SIMONIDES Jaroslav. *13. Výroční zpráva Zemské vyšší reálky a 3. Výroční zpráva Zem. osmiletého reál. gymnasia v Příboře za školní rok 1914-15*. Almanach. Příbor, 1915. str. 41

Pět let po starším bratru Bohuslavovi roku 1912 nastoupil na Reálné gymnasium Jaromír Berák, který si výborný prospěch zachoval po celou dobu studia²¹.

Jaromír Berák odmaturoval²² 2. července 1920, stejně jako starší bratr byl uznán dospělým s vyznamenáním, jeho výsledky však byly ještě lepší. V písemných zkouškách z jazyka českého, latinského a francouzského obdržel vždy známku velmi dobrou, ústní zkoušku skládal z jazyka českého, z jazyka latinského, z vlastivědy a z matematiky. Předsedou zkušební komise byl profesor Dr. Jan Vojtěch. V následujícím školním roce nastoupil Jaromír Berák ke studiu práv na Karlově univerzitě v Praze.

Podle záznamů ve výročních zprávách školy bratři Berákovi během prázdnin poměrně hodně cestovali, jezdili zejména do východních Čech, kde měli v obci Praskačka rodinu. O babičce, kterou navštěvovali, se Jaromír Berák zmiňuje i v dopisech svému příteli Jiřímu Wolkerovi v pozdějších letech. Stejně tak popisuje i návštěvy biografu s mladými děvčaty. Nedokážeme říct, nakolik toto platilo i během studia gymnázia, kdy bylo všechno ovlivněno první světovou válkou.

²¹ SIMONIDES, Jaroslav. *VIII. (XVIII.) výroční zpráva Zem. osmitřídniho reálného gymnasia v Příboře za školní rok 1919-1920*. Almanach. Příbor, 1920. str. 5

²² Obrazová příloha: obrázek 2.2: Maturitní vysvědčení Jaromíra Beráka

2.2 Studijní podmínky v Příboře na počátku 20. století

V prvních desetiletích 20. století fungovalo v Příboře vzhledem k jeho velikosti docela mnoho škol. Byla zde obecná škola dívčí a chlapecká s českým vyučovacím jazykem, německá škola o třech třídách, učitelský ústav a v roce 1902 založená Zemská vyšší reálka, od 18. 9. 1912 Reálné gymnasium.

Zemská vyšší reálná škola v Příboře byla založena 31. 10. 1901 podpisem smlouvy mezi moravským zemským výborem a městskou obcí Příbor. Tato dohoda vstoupila v platnost v září 1902, kdy se začalo nejprve v pronajatých prostorách vyučovat. Mezi lety 1903 a 1904 byla pro Reálku postavena historicko-secesní budova, ve které po četných rekonstrukcích probíhá výuka dodnes²³. Roku 1902 nastoupilo do prvního ročníku 56 žáků, kteří školu absolvovali v roce 1909.

Dopady první světové války se nevyhnuly ani příborskému gymnasiu, ačkoliv jej neovlivnily tolik jako jiné školy ve větších, významnějších městech, které musely úplně přestat vyučovat. Podle kroniky školy nastalo nejhorší období hned v prvním roce války, kdy školu muselo kvůli mobilizaci opustit nemálo učitelů. V důsledku toho bylo třeba redukovat počet vyučovacích hodin, některé předměty jako deskriptivní geometrie, chemie nebo přírodopis se po nějakou dobu vůbec nevyučovaly. Redukce hodin ovšem byla také mnohem nižší než v jiných školách a to hlavně díky tomu, že se za chybějící kantory brzy podařilo nalézt náhradu.

Krátce po vyučujících čekal odchod na vojnu i mnoho studentů. Těm bylo po návratu z fronty umožněno skládat tzv. vojenskou maturitu. Kronika školy zde za příklad uvádí skvělého žáka, který ji konal jako vůbec první, 1. 3. 1915, byl uznán způsobilým s vyznamenáním. Několik měsíců nato padl na frontě u Lvova.

Podmínky pro vyučování byly zhoršovány i mnohými dalšími vlivy. Nejen v budově gymnasia, ale i jiných příborských škol, byli pravidelně ubytováni vojáci. Na pořádek tou dobou nikdo nedbal, chodby byly plné pokuřujících mužů, kteří se rozhodně nechovali klidně. Na jakékoliv stížnosti nebyl brán ohled. Vojáci ničili vybavení školy, do stěn a oken vráželi háky, na podlahách byly nánosy prachu, okenní rámy, dveře a dřevěné ozdoby bylo třeba znovu natírat, na zdech se objevily mnohé neodstranitelné

²³Kronika města Příbora [online]

<http://vademecum.archives.cz/vademecum/permalink?xid=A6A97176232F11E2B4AD002564A14B55>

skvrny, místy byla až na cihlu seškrábána omítka nebo byly stěny popsány neslušnými nápisy. Takto bylo poničeno několik učeben, ale také aula školy.

Již v létě 1914 byla v přízemních místnostech budovy gymnasia zřízena nemocnice Červeného kříže. Ta na rozdíl od ubytovaného vojska výuku nijak nenarušovala, dbalo se na klid. Naopak, když bylo v prosinci 1915 třeba v Příboře ubytovat větší množství vojáků, byly pro ně zabrány téměř všechny městské školy s výjimkou gymnasia, protože jeho prostory byly využívány výše zmíněnou nemocnicí, vojsku byla propůjčena pouze chemická laboratoř a na konci školního hřiště byla postavena kuchyně. Ještě na podzim roku 1917 bylo v suterénu školy a v tělocvičně ubytováno vojsko, se kterým se žáci při hrách venku pravidelně mísili.

Po odchodu ubytovaného vojska do Frýdku zůstali v budově gymnasia vojáci už jen v prostorách lazaretu, který byl rozpuštěn v říjnu 1918. Místnosti byly opraveny, vyčištěny a navraceny škole. Prostory, ve kterých bývalo ubytováno vojsko, byly po jeho odchodu ve zuboženém stavu, vyžádaly si proto mnoho nákladných a náročných oprav.

2.3 Období první světové války a její dopad na město Příbor

I přesto, že Jaromír Berák nebyl na vojnu odveden, první světová válka jeho dospívání zcela jistě velmi poznamenala. Ať už šlo o vojenský lazaret zřízený v budově gymnázia, o nedostatek potravin a jiného kvalitního zboží nebo o všeobecné ovzduší ve městě, válka byla všude a nebylo možno jí uniknout.

Příborská městská kronika začíná právě popisem událostí první světové války zaznamenaných panem Janem Andrysem v roce 1923, kdy město Příbor začalo svou pamětní knihu vést.

Rok 1914 se prý vyvíjel velice slibně, v celém kraji byla neobvyklá úroda. Když se poté roznesly zprávy o zavraždění Františka Ferdinanda d'Este a jeho manželky a o vyhlášení válečného stavu, 31. července 1914 byla vyhlášena mobilizace. V Příboře nebyl z války nikdo nadšený, při odjezdu mužů na frontu bylo podle kronikáře až trapné ticho, slávu vojákům nikdo neprovolával. Hned nato byly eráru odvedeny také koně, nedlouho poté bylo nutno odevzdat i automobily dopravující osoby mezi městy. Mnohé továrny začaly místo dosavadního zboží vyrábět potřeby pro armádu.

Poměry ve městě se brzy začaly zhoršovat. V okolních městech a obcích byl akutní nedostatek potravin, mnohokrát panoval hlad. Aprovisační komise v Příboře v této nelehké době dokázala téměř nemožné – ač byly přiděly potravin malé, Příbor nikdy nezůstal zcela hlady.

Nedostatek se týkal nejen potravin, nebylo průmyslového zboží, petroleje a dalších každodenních potřeb. Dokonce došlo i na zabavení a roztavení zvonů čtyř příborských kostelů.

Válka významně ovlivnila život obyvatel města, tato situace se po jejím ukončení a vyhlášení republiky zlepšovala jen velmi pozvolna.

3. LITERÁRNÍ OBDOBÍ

Po maturitě na Reálném gymnasiu v Příboře odjel Jaromír Berák do Prahy, aby tam studoval právo na Karlově univerzitě. Není ovšem známo víc než to, že fakultu vystudoval, později získal i titul JUDr. a v oboru také pracoval. Pro nás mnohem zajímavější je ale Berákův život mimo přednášky, protože Praha 20. století je místem mladých ambiciózních lidí s velkými sny a vizemi, za kterými jdou, doba mladých umělců, jejichž práce se stane později velice váženou, doba přející novým uměleckým směrům. Jedním z těchto kreativních lidí byl i Jaromír Berák.

Jak se o mladém uměleckém hnutí zvaném Dada Jaromír Berák dozvěděl, se můžeme pouze domnívat. Jasnější už je to, že se okamžitě stal jeho nadšeným příznivcem a obdivovatelem a snažil se na svou stranu strhnout další mladé autory – Jiřího Wolkeru, Zdeňka Kalistu, Vítězslava Nezvala a další.

Mladého Jaromíra ovšem neokouzila jen próza a poezie. Jako mnoho ostatních se stal zastáncem komunistické ideologie a nezůstal jen u tichého snění za zavřenými dveřmi. Jak píše ve svých dopisech příteli Jiřímu Wolkerovi, čekalo se na revoluci a v Praze to vřelo. Očekávaná revoluce ale nepřišla tak, jak by si Berák přál. Po bouřlivých demonstracích v prosinci 1920 byl zatčen a na tři měsíce uvězněn v Praze na Pankráci, kde těžce onemocněl. Pobyt ve vězení jej velmi ovlivnil. Upustil od svého dadaistického snu a svůj zájem obrátil na katolickou víru. Toto rozhodnutí se pro jeho další život ukázalo jako velmi prozíravé.

3.1 Dadaismus a literární tvorba

Dadaismus, též Dada, jak je tento umělecký směr často zván, vznikl v první polovině dvacátého století ve švýcarském Curychu. Jeho propagátory byli mladí umělci různých národností, které spojoval především odpor k hrůzám první světové války, k nesmyslnosti počínání celé společnosti, k ničení, k vraždění. Tato skupina mladých lidí se rozhodla jít naprosto opačným směrem, odmítli veškeré do té doby zavedené hodnoty a pustili se do naprosto odlišných vod. Dadaismus hledá smysl v nesmyslu, hlásá anarchii a absolutní svobodu ať už v životě nebo v kultuře. Dadaistické umění je veselé a naivní, využívá náhodu a nelogické souvislosti, nezabývá se estetikou ani žádnými jinými řády, snaží se provokovat, burcovat, šokovat. Někteří autoři do svých děl například začleňovali výstřižky z novin nebo časopisů, jejichž jednotlivá slova náhodně losovali a výsledkem své práce pak byli patřičně překvapeni. Sami tvůrci dadaistického umění byli často osobnostmi velice specifickými až výstředními, jak ve své publikaci Dada²⁴ popisuje Ludvík Kundera: „... *Bývá řazen rovněž k americkému dada, přestože jeho jediným historickým projevem v New Yorku byl nedokončený striptýz, který hodlal Cravan ve stavu totální opilosti předvést vybranému posluchačstvu sezevanému k přednášce o moderním malířství. Tento hochštapler, boxer, zloděj a muž dvou tuctů 'profesí' zakončil svou osobní negaci se smrtelnou důsledností: vyplul na nicotné bárce do Mexického zálivu hemžícího se žraloky a už se nevrátil.*“²⁵

Rozpolcenost osobnosti dadaistů je patrná i ve vlastní zpovědi Tristana Tzary²⁶, umělce nejčastěji uznávaného za otce dadaismu. Tzara sám je autorem sbírky Sedm manifestů dada²⁷, kde se v Manifestu dada o nešťastné lásce a o trpké lásce zabývá tím, co to vlastně je manifest: „*Manifest je celému světu přednesené sdělení, jež si klade nárok jenom na to objevit způsob, jak okamžitě vyléčit politickou, astronomickou, uměleckou, parlamentární, zemědělskou a literární syfilidu.*“²⁸

V tomtéž manifestu Tzara popisuje návod k vytvoření dadaistické básně:

²⁴KUNDERA, Ludvík. *Dada*. Praha: Jazzová sekce, 1983, 262 s.

²⁵KUNDERA, Ludvík. *Dada*. Praha: Jazzová sekce, 1983, str. 43

²⁶TZARA, Tristan. *Daroval jsem svou duši bílému kameni*. Vyd. 1. Překlad Zdeněk Lorenc. Praha: Concordia, 2007, 312 s., [10] s. obr. příl. il. ISBN 9788085997392.

²⁷TZARA, Tristan. *Daroval jsem svou duši bílému kameni*. Vyd. 1. Překlad Zdeněk Lorenc. Praha: Concordia, 2007, 312 s., [10] s. obr. příl. il. sbírka *Sedm manifestů Dada* je součástí publikace, str. 40-57. ISBN 9788085997392.

²⁸TZARA, Tristan. *Daroval jsem svou duši bílému kameni*. Vyd. 1. Překlad Zdeněk Lorenc. Praha: Concordia, 2007, 312 s., [10] s. obr. příl. il. str. 51 ISBN 9788085997392.

„Jak udělat dadaistickou báseň.

Vezměte noviny.

Vezměte nůžky.

Najděte v novinách článek, aby měl délku, jakou zamýšlíte dát své básni.

Článek vystříhněte.

Potom pečlivě rozstříhejte slova, která tento článek tvoří, a vložte je do pytlíku.

Zatřeste lehce.

Potom vyndejte jeden po druhém všechny ústřižky.

Opište svědomitě

v pořadí, jak opustily pytlík.

Báseň se vám bude podobat

Skládejte pak jeden ústřížek za druhým přesně v pořádku, v jakém vyšly z pytlíku.

Svědomitě opište.

Báseň se vám bude podobat.

A vězte, že jste spisovatel neskonale originální a okouzující citlivosti, byť dosud lidmi nepochopen“²⁹

Přesný vznik curyšského dadaismu je datován do roku 1916, kdy dne 5. února zahájil činnost kabaret Voltaire. Na tomto místě zachyceném na obraze Kabaret Voltaire³⁰ Marcela Janca z roku 1917 se později scházelo mnoho mladých umělců. Údajně byl Kabaret vyzdoben jen tak bez řádu rozvěšenými plakáty, hrála zde hudba, tančilo se a recitovaly se zde básně. Mezi návštěvníky kabaretu patřilo nemálo nám dnes známých osobností té doby. Jmenování mohou být například Emmy Henningsová, Hugo Ball, Tristan Tzara, Marcel Janco, Richard Heulsenbeck nebo Vasilij Kandinsky.

Podle publikace *Dada*³¹ datuje Hugo Ball zrod dnes vžitého názvu Dada na 18. duben 1916: „Můj návrh, aby se jmenoval Dada, je přijat. Dada znamená rumunsky „ano, ano“, francouzsky koníček. Pro Němce je to signum slaboduché naivity a plodivého sepětí s dětským kočárkem.“³²

²⁹TZARA, Tristan. *Daroval jsem svou duši bílému kameni*. Vyd. 1. Překlad Zdeněk Lorenc. Praha: Concordia, 2007, 312 s., [10] s. obr. příl. il. str. 52 ISBN 9788085997392.

³⁰ Obrazová příloha, obrázek 3.1: Kabaret Voltaire, autor Marcel Janco

³¹ KUNDERA, Ludvík. *Dada*. Praha: Jazzová sekce, 1983. 262 str.

³² KUNDERA, Ludvík. *Dada*. Praha: Jazzová sekce, 1983, str. 49.

Ve Švýcarsku postupně dochází k psaní prvních publikací a pořádání prvních tzv. dadavýstav. Mladé umělecké hnutí se slibně rozvíjí.

Začátkem roku 1917 opouští Richard Heulsenbeck, jeden ze zakladatelů dadaismu, Curych a vrací se do Německa, kde pokračuje v šíření myšlenek nového uměleckého směru. Dada se poté souběžně vyvíjí ještě v New Yorku, jeho hlavní centrum se postupně přesouvá do Paříže.³³

Na dadaismus postupně navázal surrealismus, který se od něj ale liší svou výraznou prací s podvědomím. Zatímco dadaismus zakládá díla na náhodě a nesmyslu, surrealismus se snaží o zachycení snů, myšlenek, představ a pocitů.

U zrodu dadaistického hnutí stál také původem Čechoslovák Walter Serner, který se do švýcarského Curychu odstěhoval kvůli jeho mírovému prostředí během první světové války. Žil ve Švýcarsku a ve Francii, ve třicátých letech také v Československu. Spolupracoval na literární tvorbě s Tristanem Tzarou, později s Hansem Arpem. Kvůli svému židovskému původu byl za Protektorátu transportován do koncentračního tábora v Terezíně, poté dál neznámo kam, Terezínem jeho stopa končí. Jeho odkaz však není zapomenut, dnes je mladým autorům udělována literární cena nesoucí jeho jméno.

Hledala jsem informace, zda tento muž nemohl být Berákovi inspirací či vzorem, sebemenší důkaz se mi však nepodařilo najít. V roce 1920, kdy se dadaismem zabýval Jaromír Berák, pobýval Serner v Paříži, poté cestoval.

3.1.1 Dadaismus u nás

Nepodařilo se mi dohledat žádné důkazy o tom, že by se před Jaromírem Berákem dadaistickým hnutím nějaký československý autor zabýval či inspiroval. Z tohoto důvodu mohu osobně dát za pravdu Vítězslavu Nezvalovi, který jej ve svých pamětech³⁴ označil za prvního českého dadaistu. Jak se on sám o tomto uměleckém směru dozvěděl, však není s jistotou známo. Zdeněk Kalista ve svých pamětech³⁵ popisuje jeho nelegální výlet do německého Mnichova: „*Pověděl jsem už, jak se tam vypravili Černík s Berákem a jak je pohled ze Šumavy zlákal k ilegální cestě do*

³³ DICKERMAN, Leah. *Dada: Zurich, Berlin, Hannover, Cologne, New York, Paris*. Washington: National Gallery of Art, c2005, xv, 519 s. ISBN 1933045205.

³⁴ NEZVAL, Vítězslav. *Z mého života*. [2. vyd.]. Praha: Československý spisovatel, 1961, 343 p.

³⁵ KALISTA, Zdeněk. *Po proudu života*. 1. vyd. Brno: Atlantis, 1996-1997, 2 v. ISBN 80710812722.

*Mnichova, za předsedou Komunistické strany Bavorska soudruhem Grafem.*³⁶ S Artušem Černíkem se Jaromír Berák spřátelil pravděpodobně na Univerzitě Karlově, kde byli oba dva studenty právnické fakulty. Domnívám se, že v Německu Berák s Černíkem krom informací o komunismu narazili také na mladý avantgardní umělecký směr zvaný dadaismus, zkráceně Dada. Společně poté v Praze založili obec českých dadaistů. Jaromír Berák se v dadaismu shlédl a stal se jeho významným propagátorem.

Vítězslav Nezval vzpomíná na jeho „*dětské dada, jež doprovázel vždy salvami smíchu*“³⁷. Za svéráznou osobnost jej označuje i Zdeněk Kalista: „... *první dopisy, které jsem od něho dostal (patrně také zprostředkováním Černíkovým), představily mi ho v podobě dosti dramatické: jako literárního experimentátora ještě výbušnějšího rázu, než byli jiní moji známí. (Nemýlím-li se, byl to také on, který vyvolal v život český pokus o dadaismus, o kterém jsem se právě zmínil.)*“³⁸

Samotná Berákova literární tvorba je docela úzce spjata³⁹ s časopisem DEN: Umění – tělesná výchova - společnost⁴⁰, do kterého z podzimu roku 1920 pravidelně přispíval. Společně s ním do tohoto časopisu psali i další jeho přátelé jako Zdeněk Kalista, Jiří Wolker, již zmiňovaný Artuš Černík, Jiří Weil či Antonín Matěj Piša. Časopis sám čítal více rubrik, Jaromír Berák se zaměřoval na články o filmovém umění a dadaismu. Dochovalo se celkem 27 čísel časopisu, jsou k dispozici prezenčně v Národní knihovně ČR, ve studovně v Klementinu, kde jsem já měla možnost do originálů nahlédnout, viz obrazová a textová příloha⁴¹.

Ve své tvorbě si Jaromír Berák očividně zachoval kreativitu, nespoutanost a divokost svých vzorů ze zahraničí. V článku Brázdou dadaismu z 18. čísla časopisu Den vydaného v listopadu 1920 Berák popisuje kořeny dadaismu ve švýcarském Curychu a první Dada-soirée: „... *Tzara manifestuje, Huelsenbeck manifestuje, Ball manifestuje, Arp prohlášení, Janco mé obrazy, Heusser vlastní komposice, psi štěkají – křičená Báseň – křičí se do sálu, mlátí se, první řada schvaluje, druhá řada se prohlašuje za*

³⁶ KALISTA, Zdeněk. *Po proudu života*. Vyd. 1. Editor Jarmila Víšková. V Brně: Atlantis, 1996, str. 575. ISBN 8071081264.

³⁷ NEZVAL, Vítězslav. *Z mého života*. [2. vyd.]. Praha: Československý spisovatel, 1961, str. 114

³⁸ KALISTA, Zdeněk. *Po proudu života*. Vyd. 1. Editor Jarmila Víšková. V Brně: Atlantis, 1996, str. 592. ISBN 8071081264

³⁹ Obrazová příloha, obrázek 3.2: Legitimace Jaromíra Beráka – člena redakce časopisu DEN

⁴⁰ DEN: *Umění - tělesná výchova – společnost*. Praha: Presto, 1920 – 1921. (čísla 1 – 27). Dostupné prezenčně Národní knihovna ČR signatura 54 B 001397.

⁴¹ Obrazová příloha, obrázek 3.3: Titulní strana prvního čísla časopisu DEN

inkompetentní, zbytek křičí, kdo je silnější přinese buben, Huelsenbeck proti dvěma stům, Hoosenlatz zdůrazněný největším bubnem – protestuje se, křičí se, okna se vybíjejí, zabíjí se, demolují, mlátí se policie, přerušení.

Znovu započeti boxu: kubistický tanec, kostymy od Janca, každý svůj velký buben na hlavě, hluk, Inegerska hudba (trabadža bonoooooooo oo ooooo) 5 iterárních pokusů: Tzara ve fraku vysvětluje před oponou střídmou suchost pro zvířata, novou estetiku: gymnastická báseň, koncert samohlásek, báseň bruiticka, báseň statická, chemické seřazení not, Biribum biribum, ...“⁴²

Mimo článků o dadaismu a filmové tvorbě psal Berák do časopisu Den také povídky (např. Štědrý večer Jorga Nielse⁴³) a překládal zahraniční autory (např. báseň Večer na Bodamském jezeře od Ernsta Tollera⁴⁴ nebo Vzpomínky na Lva N. Tolstého od Maxima Gorkého⁴⁵).

Krom časopisu Den nevíme o Berákových literárních počinech mnoho. V jednom z dopisů Jiřímu Wolkerovi popisuje svůj námět na povídku, která se měla nazývat Legenda o modré hvězdě. Popisovala hvězdu na vrcholu Betléma, jež k Vánocům dostal jeden hodný chlapec. Ten se hvězdě ovšem nelíbil a ta se rozzlobila. Na Zemi se poté strhla zkáza, při které postupně zahynulo nemálo Berákových přátel a nakonec i on. Není známo, zda se tento návrh někdy dočkal konkrétní podoby.

Nejspíše z o něco pozdějších let pochází nedatovaný rukopis básně Hrst myšlenek⁴⁶, který jsem dostala k dispozici z pozůstalosti J. Beráka v majetku jeho jediných přímých příbuzných dnes trvale žijících v Kanadě. Báseň popisuje pocity smutku vyvolané rozpadem vztahu a rozchodem s milovanou osobou.

⁴²BERÁK, Jaromír. Brázdou dadaismu, *DEN: Umění - tělesná výchova – společnost*. Praha: Presto, 1920 – 1921. (čísla 1 – 27). Dostupné prezenčně Národní knihovna ČR signatura 54 B 001397., číslo 18 vydané 20. 11. 1920

Textová příloha, ukázka 3.1: Brázdou dadaismu, obrazová příloha, obrázek 3.4

⁴³BERÁK, Jaromír. Štědrý večer Jorga Nielse, *DEN: Umění – tělesná výchova – společnost*. Praha: Presto, číslo 21, 5. 12. 1920

Textová příloha, ukázka 3.2: Štědrý večer Jorga Nielse, obrazová příloha, obrázek 3.7

⁴⁴BERÁK, Jaromír. Večer na Bodamském jezeře, *DEN: Umění – tělesná výchova – společnost*. Praha: Presto, číslo 22, 13. 12. 1920

Textová příloha, ukázka 3.3: Večer na Bodamském jezeře, obrazová příloha, obrázek 3.6

⁴⁵BERÁK, Jaromír. Vzpomínky na Lva N. Tolstého, *DEN: Umění – tělesná výchova – společnost*. Praha: Presto, číslo 21, 5. 12. 1920

Textová příloha, ukázka 3.4, obrazová příloha, obrázek 3.8

⁴⁶ Obrazová příloha, obrázky 3.10 a 3.11: Rukopis básně Hrst myšlenek, Textová příloha, ukázka 3.5

Na základě citátu z již zmiňovaného článku Brázdou dadaismu vydaného v časopise DEN se nebojím Jaromíra Beráka označit za vizionáře plného optimismu:

„A tak se zdá, že přichází doba, o které sní dadaisté, doba zmatku, avšak doba vítězného života, neboť život je zmatek: doba, chcete-li revolucí v politice, společnosti a umění, neboť tři tyto pojmy jsou spolu tak úzce spojeny, jako dnes 24 hodin, světlo a tma.“⁴⁷

V Československu měl dadaismus blízko k poetismu, který se u nás ovšem uchytíl v mnohem větší míře. Je reakcí na období tzv. proletářské literatury, od které se odlišuje svým nahlížením na současnost, na okamžik, na požitek namísto popisování příštího světa. Poetistická báseň byla optimistická, veselá, radostná, pocity a dojmy měla čtenáři bezprostředně navozovat.

Hlavními představiteli a rovněž zakladateli a teoretiky poetismu byli Karel Teige a Vítězslav Nezval. Tento literární směr pak ovlivnil mnoho dalších básníků, mezi nejvýznamnější z nich patří Jaroslav Seifert a Konstantin Biebl.

Ve srovnání s dadaismem hlásá poetismus životní optimismus, radost a veselí, vyjadřuje okamžiky okouzlení, má zaujmout čtenářovu fantazii, zatímco dadaismus zastává naprostou anarchii a zmatek, zrušení veškerých hodnot a smysl se snaží najít právě v nesmyslu.

Berákův dadaistický sen se v Čechách ale nikdy neuskutečnil. Dadaismus mohl ovlivnit autory, jako byli například Zdeněk Kalista, Artuš Černík, Jiří Weil nebo Vítězslav Nezval. Myšlenky dadaismu propagovaného Berákem se mohly podílet na formování československého poetismu, odkazy, které dadaismus zanechal v československé meziválečné avantgardní literatuře, lze o něco později nalézt také v divadelních hrách Jiřího Voskovce a Jana Wericha.

3.2 Život v Praze a vliv komunismu

Jak už bylo zmíněno, v Praze se Jaromír Berák seznámil s nositeli mnoha dnes známých jmen. Mezi jeho přátele patřili Jiří Wolker, Zdeněk Kalista, Artuš Černík, Antonín Matěj Píša, Jiří Weil nebo Vítězslav Nezval.

⁴⁷BERÁK, Jaromír. Brázdou dadaismu, *DEN: Umění - tělesná výchova – společnost*. Praha: Presto, 1920 – 1921. (čísla 1 – 27). Dostupné prezenčně Národní knihovna ČR signatura 54 B 001397., číslo 18 vydané 20. 11. 1920

Mladí umělci se věnovali avantgardní tvorbě, vystupovali se svými díly na přednáškách (viz korespondence Berák – Wolker⁴⁸), často se scházeli v dodnes fungující kavárně Slavia na Smetanově nábřeží.

Společnou ovšem neměli jen literární tvorbu, mladé autory spojovala také náklonnost ke komunistické ideologii. Už jsem se věnovala výletu, který podnikli dva studenti Právnické fakulty, Jaromír Berák a Artuš Černík, aby se od předsedy mnichovské komunistické strany dozvěděli více.

Podpora komunistického hnutí rostla, vyvrcholila boji o Lidový dům v prosinci 1920, kterých se účastnil i Jaromír Berák. Když těsně před vánočními svátky v dopise Jiřímu Wolkerovi psal, že zatčených v Praze je již devět set, netušil, že 31. prosince si do Příbora přijedou i pro něj.

Po svém zatčení byl Jaromír Berák uvězněn v Praze na Pankráci. Ve svých pamětech⁴⁹ Zdeněk Kalista popisuje dopis, jenž dostal od Jaromírova otce Jana Beráka, ve kterém jej ředitel Učitelského ústavu v moravském Příboře prosil, aby jeho synovi pomohl, jak jen to bude možné.

Zdeněk Kalista se vypravil za svým přítelem, mladým advokátem Arnoštem Rážem, jež měl ze studií kontakt na radu Kaplana, vyšetřujícího soudce, který měl celou záležitost na starosti. Ještě téhož dne Ráž zajistil povolenku k návštěvě uvězněného Beráka na jména Zdeňka Kalisty a Jiřího Wolkeru. Kalista dále popisuje náladu, ve které s Wolkerem opouštěli návštěvní místnost pankrácké věznice, představy o podmínkách v celách, uvažuje, proč lidé nemohou svobodně vyjadřovat svůj politický názor.

Z těchto myšlenek vznikla Wolkerova báseň *Vězeň*⁵⁰, kterou Jaromíru Berákovi věnoval. Zdeněk Kalista ji jako tehdejší šéfredaktor otiskl v nejbližším čísle časopisu DEN, jehož prostřednictvím chtěla skupina mladých autorů formou jakéhosi manifestu vystoupit za podporu vězněného Beráka a zasloužit se tak o jeho propuštění. Dříve, než se to podařilo, se však kvůli neshodám ve vedení rozpadla autorská základna DNE.

⁴⁸ Obrazová příloha, obrázky 3.12 – 3.23: Korespondence J. Berák J. Wolkerovi, Textová příloha, ukázka 3.6

⁴⁹ KALISTA, Zdeněk. *Po proudu života*. 1. vyd. Brno: Atlantis, 1996-1997, 2 v. ISBN 80710812722.

⁵⁰ WOLKER, Jiří. *Vězeň. Básně*. Praha: Ministerstvo informací a osvěty, ORBIS, 1950. Svazek 17, str.

60

Obrazová příloha, obrázky 3.24 a 3.25, Textová příloha, ukázka 3.7

Z věznice byl Jaromír Berák propuštěn až 11. 3. 1921, kdy dostal Zdeněk Kalista vzkaz od vyšetřujícího soudce Kaplana, aby si kamaráda, jenž mezitím onemocněl, vyzvedl a doprovodil jej domů. Později, když se jeho zdravotní stav nelepšil, odjel Jaromír Berák s pomocí Zdeňka Kalisty domů do Příbora.

Do Prahy se Jaromír Berák vrátil až na podzim roku 1922, kdy se z těžké choroby vyléčil. Poté, co nikde nenašel ubytování, stal se spolubydlícím Zdeňka Kalisty, jejichž přátelství se tak ještě prohloubilo.

Pobyt ve věznici Jaromíra Beráka velice ovlivnil. Postupně zanechal své avantgardní tvorby a svůj zájem přesunul na katolickou víru.

4. EKONOMICKO – POLITICKÉ OBDOBÍ

Pod vlivem vzpomínek na věznění na Pankráci a dlouhé léčení Jaromír Berák postupně upustil od své kariéry literáta a svůj zájem obrátil na katolickou víru.

Po dostudování Právnické fakulty Univerzity Karlovy dále studoval ekonomii v Montpellier, tato studia poté mnohonásobně zúročil v praxi – při přednášení pro odborné publikum a při práci na svých národohospodářských statích.

Po druhé světové válce se angažoval také v politice, za Československou stranu lidovou byl několikrát zvolen poslancem.

Už od časů svých studií žil Jaromír Berák na Smíchově, během života vystřídal několik adres, které se ovšem často lišily jen o několik ulic.

Roku 1931 se Jaromír Berák oženil, o deset let později se mu narodila dcera, jež dnes žije v Kanadě a poskytnutím informací o svém otci dodala této práci úplně jiný rozměr.

4.1 Kariéra a život Jaromíra Beráka

Jaromír Berák studoval právo na Karlově univerzitě v letech 1920 – 1926. Poté nakrátko odjel do francouzského Montpellier, kde mezi lety 1926 a 1927 jako stipendista francouzské vlády studoval ekonomii u profesora Moye, autora francouzské daňové reformy z roku 1926 a tehdejšího francouzského ministra financí. Po návratu do střední Evropy krátce působil také ve slovenské Bratislavě, kde pracoval v bance.

V Československu poté dlouhou dobu působil v Ústředním svazu československých průmyslníků, svou první ekonomickou publikaci napsal roku 1929, nese název *Stabilizační bilance: Příručka pro podnikatele*⁵¹. Zabýval se tvorbou státního rozpočtu pro rok 1932 a státním závěrečným účtem za rok 1930. Svůj zájem postupně směřoval k otázkám daní, z roku 1937 pocházejí jeho publikace *Komentář k novele zákona o přímých daních*⁵² či *Úhradové osnovy ve státním rozpočtu na rok 1938*⁵³.

Během druhé světové války se Jaromír Berák stále věnoval otázce daní, o čemž svědčí několik dalších publikací, viz tabulka 1.1 v přílohouvé části. Jako konkrétní příklad můžeme uvést publikaci *Důchodová daň v naší berní soustavě*⁵⁴.

Jaromír Berák působil také v Právnické jednotě v Praze, přispíval do časopisu *Právník*⁵⁵. Byl specialistou na problematiku daní, o které přednášel také na Vysoké škole ekonomické.

Po studiích se roku 1931 oženil, jeho manželkou se stala paní Olga Vetchá, pozdější akademická malířka, jež působila v Jednotě umělců výtvarných v Praze ještě v devadesátých letech minulého století. Zemřela 29. 9. 1996, je pohřbena v rodinném hrobě na pohřebišti v Praze – Malvazinkách.

Již za studií v roce 1923 Jaromír Berák vstoupil do Československé strany lidové, kterou nikdy neopustil, po únoru 1948 byl představitelem její prokomunisticky

⁵¹BERÁK, Jaromír. *Stabilizační bilance: Příručka pro podnikatele*. Praha I (Masarykovo nábř. 4): Tiskové podniky Ústřed. svazu čsl. průmyslníků, 1929. 22 - [I] s.

⁵²BERÁK, Jaromír a SLAVÍČEK, Jaroslav. *Komentář k novele zákona o přímých daních: (Příručka pro podnikatele)*. Praha: Tiskové podniky Ústředního Svazu Československých Průmyslníků, 1937. 432 - VII s. Průmyslová knihovna; Sv. 22.

⁵³BERÁK, Jaromír. *Úhradové osnovy ve státním rozpočtu na rok 1938*. Praha: nákladem vlastním, 1937. 13 - [I] s.

⁵⁴BERÁK, Jaromír. *Důchodová daň v naší berní soustavě*. [V Praze: nákladem vlastním], 1939. 74 s.

⁵⁵*Právník* = *The Lawyer* = *Le Juriste* = *Der Jurist* = *Jurist: teoretický časopis pro otázky státu a práva*. Praha: Antonín Renn, 1861- . ISSN 0231-6625.

fungujícího křídla. Roku 1946 za ni byl zvolen poslancem, jeho mandát ovšem nabyl účinnosti až roku 1948, kdy nahradil 20. února rezignujícího Jana Šrámka, bývalého předsedu ČSL a předsedu Exilové vlády v Londýně v letech 1940 – 1945. Brzy byl také zvolen členem imunitního výboru ÚNS a předsedou výboru pro kontrolu provádění dvouletého plánu a členem rozpočtového výboru.

Ve volbách z podzimu roku 1948 obhájil svůj mandát v Ústavodárném národním shromáždění, dne 23. 2. 1949 byl ustanoven předsedou výboru pro kontrolu pětiletého plánu, v roce 1952 byl zvolen předsedou výboru pro hospodářské plánování a jeho kontrolu a také členem Zahraničního výboru.

Poslanecký mandát obhájil i v roce 1954, působil v Rozpočtovém a hospodářském výboru a dne 14. 12. 1954 byl zvolen předsedou Zahraničního výboru.

Poslancem Národního shromáždění ČSSR se stal také po volbách roku 1960, působil ve Výboru pro plán a rozpočet a v Dočasném výboru pro projednání návrhu ústavy Československé republiky.

Naposledy svůj poslanecký mandát obhájil ve volbách konaných na podzim roku 1964, krátce na to však dne 3. 12. 1964 v sanatoriu v Praze na Smíchově zemřel.

Za svého života získal mnohá ocenění: Řád práce, Řád republiky, Řád 25. února a vyznamenání Za zásluhy o výstavbu.

ZÁVĚR

Hlavním cílem mé práce bylo zjistit, kdo to byl Jaromír Berák a objasnit, v čem tkvěl nebo stále tkví jeho význam. Nejprve mi šlo i o získání jakýchkoliv konkrétních informací, později jsem se zaměřila na výzkum díla tohoto autora především z hlediska literární historie.

Mé pátrání po jakýchkoliv informacích o Jaromíru Berákovi začalo ve Státním okresním archivu v Novém Jičíně, kde se mi podařilo najít maturitní vysvědčení bratrů Bohuslava a Jaromíra Berákových a fotografií profesorského sboru Učitelského ústavu v Příboře, a tak získat fotografii Jana Beráka. Dále jsem navštívila také Muzeum Prostějovska, zde jsem díky paní PhDr. Marii Dokoupilové dostala možnost nahlédnout do Berákem psané korespondence Jiřímu Wolkerovi. Stále jsem ovšem věděla jen velice málo o tom, čím byl tento člověk, mě doposud známý pouze z korespondence, významný. Z ročenek dnešního Masarykova gymnázia jsem vyčetla pouze jeho datum narození, původ v Kroměříži a to, že studoval s výborným prospěchem. U jména Jaromírova staršího bratra Bohuslava jako obec, odkud pocházel, nebyla uvedena Kroměříž, nýbrž Praskačka. Kvůli tomuto rozdílu jsem se nejdříve domnívala, že jde pouze o shodu jmen. Nakonec mě ovšem tato stopa dovedla do východních Čech, kde jsem navštívila Státní oblastní archiv v Zámrsku. Tam jsem ve starých matričních knihách farnosti Opatovice nad Labem našla záznamy o narození čtyř sourozenců Berákových, poté pátrání pokračovalo přímo do obce Praskačka. Na tamním hřbitově se mi podařilo nalézt hrob Jana Beráka a jeho ženy Marie, kde je pohřbený také jejich syn Bohuslav, a hrob prarodičů Jaromíra Beráka, Jana a Františky Koželuhových. Nejvíce informací jsem ovšem získala na obecním úřadě v Praskačce, kde jsem díky obrovské ochotě paní starostky Ing. Miroslavy Součkové mohla nahlédnout do materiálů, které nám konečně daly nepřeberné množství konkrétních informací, mezi kterými byl i kontakt na příbuzné Jaromíra Beráka, a to na rodinu jeho dcery Jany Jenicek, jejíž členové žijí v Ontariu v Kanadě. Předtím jsem se sama prostřednictvím především sociálních sítí několikrát pokoušela jakékoliv příbuzné Jaromíra Beráka vypátrat, toto mi vysvětlilo, proč bylo mé snažení pokaždé marné. V Moravském Zemském archivu v Brně jsem poté už jen ověřila matriční záznam o narození Jaromíra Beráka. Později jsem se vydala také do Prahy, abych na malvazinském pohřebišti našla hrob Jaromíra Beráka, prošla postupně adresy, na kterých žil, a abych prostudovala dochovaná vydání

časopisu DEN a jeho ekonomické publikace, které jsou uloženy v Národní knihovně v pražském Klementinu.

S pomocí všech těchto informací mi příběh Jaromíra Beráka konečně začal dávat smysl. Je to příběh o mladém muži z malého města na Moravě, který se po vzoru svého otce snaží vypracovat. V mládí hledá sám sebe a postupně si utváří své životní hodnoty. Svým okolím a svými přáteli je ovlivněn stejně, jako on ovlivňuje je. Ač jeho dadaismus v Čechách nejspíš příliš velkou stopu nezanechal, kdo ví, jak by vypadalo dílo jeho přátel, jestli jim svým katolicismem po návratu ke studiím také neukázal cestu. Zdeněk Kalista ve svých pamětech zmiňuje, že: „*Návštěva u Beráka, kterou jsem opakoval pak v necelém týdnu, i další návštěvy na Pankráci způsobily, že jsem svůj komunismus pocítil ještě živěji jako kus svého osudu: jako něco, čemu je třeba podrobit svou práci, ctížádost, naděje.*“⁵⁶

Samotnou stopu Jaromíra Beráka lze spojit s mnoha oblastmi zájmu. Byl pečlivým studentem příborského gymnasia i právnické fakulty Univerzity Karlovy. Byl zapáleným umělcem, zpočátku anarchistou, který se brzy našel v hnutí Dada. Plně souhlasím s názorem V. Nezvala, který Jaromíra Beráka nazval prvním českým dadaistou a dovoluji si ho označit také jako největšího českého dadaistu.

Bezesporu významnou stopu po sobě Jaromír Berák zanechal také v oblasti národohospodářské. Právě ekonomickým otázkám se věnoval po návratu ze svých studií ve francouzském Montpellier. O jeho úspěšné kariéře ekonoma svědčí zejména množství ekonomických publikací archivovaných v Národní knihovně ČR a jeho dlouholetý poslanecký mandát v Národním shromáždění ČSSR.

Potenciál své práce vidím především v možnosti propagace této velmi zajímavé, ale nepříliš známé osobnosti. Za tímto účelem již v budově bývalého Piaristického kláštera v Příboře (dříve též Učitelský ústav, dnes Muzeum Novojičínska) proběhla dne 3. 12. 2014 připomínka u příležitosti 50. výročí úmrtí Jaromíra Beráka ve formě přednášky o jeho životě a předčítání ukázek z jeho tvorby.

Dne 25.2. 2015 jsem se s tématem Světoznámý, nám neznámý Jaromír Berák zúčastnila Studentské vědecké konference pořádané katedrou české literatury a literární vědy

⁵⁶KALISTA, Zdeněk. *Po proudu života*. Vyd. 1. Editor Jarmila Višková. V Brně: Atlantis, 1996, str. 623. ISBN 8071081264.

Filozofické fakulty Ostravské univerzity, kde se mi podařilo získat cenu diváků udělovanou na základě hlasování publika. Tohoto ocenění si nesmírně vážím, ještě více mě však potěšil zájem paní profesorky Svatavy Urbanové, která se na uvedené katedře zabývá především studiem české literatury 1. pol. 20. století. Tato velká znalkyně avantgardní literatury za mnou osobně přišla s konstatováním, že ačkoli už Berákovovo jméno viděla mnohokrát zmíněno v souvislosti s jinými známými autory, až nyní ví, kam jej zařadit a kde hledat jeho odkaz. Tento rozhovor mě utvrdil v tom, že má dvouletá práce měla význam a je přínosem k propagaci této nepříliš známé osobnosti naší literatury.

SEZNAM UŽITÝCH ZDROJŮ *(je obsahem učiva 1. ročníku IVT SŠ)*

PEHR, Michal. *Cestami křesťanské politiky: biografický slovník k dějinám křesťanských stran v českých zemích*. 1. vyd. Praha: Akropolis, 2007, 373 s. ISBN 9788086903538.

KUNDERA, Ludvík. *Dada*. Praha: Jazzová sekce, 1983, 262 s.

TZARA, Tristan. *Daroval jsem svou duši bílému kameni*. Vyd. 1. Překlad Zdeněk Lorenc. Praha: Concordia, 2007, 312 s., [10] s. obr. příl. il. ISBN 9788085997392.

DICKERMAN, Leah. *Dada: Zurich, Berlin, Hannover, Cologne, New York, Paris*. Washington: National Gallery of Art, c2005, xv, 519 s. ISBN 1933045205.

KALISTA, Zdeněk. *Po proudu života*. 1. vyd. Brno: Atlantis, 1996-1997, 2 v. ISBN 80710812722.

KARPATSKÝ, Dušan. *Labyrint literatury*. 4 rozš. a upr. vyd. Praha: Albatros, 2008, 541 s., [58] s. příl. Albatros In. ISBN 9788000021546.

Státní oblastní archiv v Novém Jičíně. Archiv města Příbora, 1389-1945 • NAD 984 • č. pom. 508 • inv. Č. 1016 • sig D

Státní oblastní archiv v Zámrsku, fond Matriky N, inv. č. 6836, sign. 7110, 1852-1905, farnost Opatovice nad Labem oblast Praskačka.

Moravský zemský archiv Brno, fond Matriky N, sign. 7902, 1888-1911, farnost Kroměříž – sv. Mořic.

BERÁK, Jaromír. *Stabilizační bilance: Příručka pro podnikatele*. Praha I (Masarykovo náměstí. 4): Tiskové podniky Ústřed. svazu čsl. průmyslníků, 1929. 22 - [I] s.

BERÁK, Jaromír a SLAVÍČEK, Jaroslav. *Komentář k novele zákona o přímých daních: (Příručka pro podnikatele)*. Praha: Tiskové podniky Ústředního Svazu Československých Průmyslníků, 1937. 432 - VII s. Průmyslová knihovna; Sv. 22.

BERÁK, Jaromír. *Úhradové osnovy ve státním rozpočtu na rok 1938*. Praha: nákladem vlastním, 1937. 13 - [I] s.

BERÁK, Jaromír. *Důchodová daň v naší berní soustavě*. [V Praze: nákladem vlastním], 1939. 74 s.

Právník = The Lawyer = Le Juriste = Der Jurist = Jurist: teoretický časopis pro otázky státu a práva. Praha: Antonín Renn, 1861- . ISSN 0231-6625.

Časopis pro pěstování matematiky a fyziky, cit 18.11.2014

<http://www.mff.cuni.cz/fakulta/lib/casopisy/casopis.htm?id=2410>

http://www.pwf.cz/rubriky/dalsi-projekty/cena-waltera-sernera/walter-serner/miloslav-topinka-o-walteru-sernerovi_8074.html, 10. 2. 2015

<http://www.bibliothecaeconomica.cz/library/author/detail/Ber%C3%A1k,+Jarom%C3%ADr?id=&view=0> 14. 3. 2015

ŠALEK, Ondřej. *Čestní občané města Kopřivnice*. 1. vyd. Ostrava: Repronis, 2009, 73 s. ISBN 978-80-7329-205-8.

Ročenka I 97, Výroční zprávy Zemské vyšší reálky v Příboře 1912-13 – Výroční zpráva státního reálného gymnasia v Příboře 1926-27 (v majetku Masarykova gymnázia, Příbor, p.o.)

DAŇHELOVÁ, Ivana. *Historie učitelských ústavů na Moravě a jejich význam pro současnost: bakalářská práce*. Brno: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, 2012. 78 p. Jůzl Miloslav

<http://www.psp.cz/eknih/1964ns/stenprot/004schuz/s004001.htm> Poslanecká sněmovna, záznam jednání ze dne 9.12.1964 [online], 20. 1. 2014

Kronika města Příbora [online]

<http://vademecum.archives.cz/vademecum/permalink?xid=A6A97176232F11E2B4AD002564A14B55>, 20. 1. 2014

TEXTOVÁ PŘÍLOHA:

Tabulka 1.1, cit 27.2.2015

<http://aleph.nkp.cz/F/QJS223SQFC1UDRFGAMR36I9EDQ8IBCKD6T67D2C4KKJCJPUJAD-00458?func=find->

[b&find_code=WAU&x=33&y=7&request=Ber%C3%A1k+Jarom%C3%ADr&filter_code_1=WTP&filter_request_1=&filter_code_2=WLN&filter_request_2=cze&adjacent=N](http://aleph.nkp.cz/F/QJS223SQFC1UDRFGAMR36I9EDQ8IBCKD6T67D2C4KKJCJPUJAD-00458?func=find-b&find_code=WAU&x=33&y=7&request=Ber%C3%A1k+Jarom%C3%ADr&filter_code_1=WTP&filter_request_1=&filter_code_2=WLN&filter_request_2=cze&adjacent=N)

<http://aleph.nkp.cz/F/QJS223SQFC1UDRFGAMR36I9EDQ8IBCKD6T67D2C4KKJCJPUJAD-04964?func=short-jump&jump=000011>

Ukázka 3.1

BERÁK, Jaromír. Brázdou dadaismu, *DEN: Umění - tělesná výchova – společnost*. Praha: Presto, 1920 – 1921. (číslo 18, 20. 11. 1920). Dostupné prezenčně Národní knihovna ČR signatura 54 B 001397

Ukázka 3.2

BERÁK, Jaromír. Štědrý večer Jorga Nielse, *DEN: Umění - -tělesná výchova - - společnost*. Praha: Presto, 1920, číslo 21, 5. 12. 1920. Dostupné prezenčně Národní knihovna ČR signatura 54 B 001397

Ukázka 3.3

BERÁK, Jaromír. Večer na Bodamském jezeře, *DEN: Umění - -tělesná výchova - - společnost*. Praha: Presto, 1920, číslo 22, 13. 12. 1920. Dostupné prezenčně Národní knihovna ČR signatura 54 B 001397

Ukázka 3.4

BERÁK, Jaromír. Vzpomínky na Lva N. Tolstého, *DEN: Umění - -tělesná výchova - - společnost*. Praha: Presto, 1920, číslo 21, 5. 12. 1920. Dostupné prezenčně Národní knihovna ČR signatura 54 B 001397

Ukázka 3.5

Rukopis básně Hrst myšlenek, originál v držení pozůstalých, scan poskytl T. Jenicek

Ukázka 3.6

Muzeum Prostějovska v Prostějově, fond J. Wolker, korespondence přijatá 1920-1922.

Ukázka 3.7

Rukopis básně Věžeň. Muzeum Prostějovska v Prostějově, fond J. Wolker.

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

Obrázek 1.1

<http://www.google.cz/maps/@50.174272,15.741312,3a,75y,348.66h,90.03t/data=!3m4!1e1!3m2!1sLQfKMqeT23FrdKrjTHCMnA!2e0?hl=cs> 20.1.2014

Obrázek 1.2

Státní oblastní archiv v Novém Jičíně. Archiv města Příbora, 1389-1945 • NAD 984 • č. pom. 508 • inv. Č. 1016 • sig D

Obrázek 1.3

Foto archiv autorky

Obrázek 1.4, 1.5, 1.6, 1.7

Státní oblastní archiv v Zámrsku, fond Matriky N, inv. č. 6836, sign. 7110, 1852-1905, farnost Opatovice nad Labem oblast Praskačka.

Obrázek 1.8

Moravský zemský archiv Brno, fond Matriky N, sign. 7902, 1888-1911, farnost Kroměříž – sv. Mořic.

Obrázek 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13

Foto archiv autorky

Obrázek 2.1

Státní oblastní archiv v Novém Jičíně. Archiv města Příbora, 1389-1945 • NAD 984 •

č. pom. 508 • inv. Č. 1016 • sig D

Obrázek 2.2

Výroční zpráva státního reálného gymnasia v Příboře za školní rok 1925-26. Příbor: 1926, nákladem vlastním (v majetku Masarykova gymnázia, Příbor, p.o.)

Obrázek 3.1, cit 22.10.2014

niramartisrael.defesesfinearts.com/wp-content/uploads/2012/04/marcel_janco_Ball_in_zurich_19171.jpg

Obrázek 3.2

Originál v držení pozůstalých, scan poskytl T. Jenicek

Obrázek 3.3

DEN: Umění- - tělesná výchova – společnost. Praha: Presto, 1920 – 1921. (čísla 1 – 27).

Dostupné prezenčně Národní knihovna ČR signatura 54 B 001397.

Obrázek 3.4

DEN: Umění- - tělesná výchova – společnost. Praha: Presto, 1920 – 1921. (číslo 18).

Dostupné prezenčně Národní knihovna ČR signatura 54 B 001397.

Obrázek 3.5

DEN: Umění- - tělesná výchova – společnost. Praha: Presto, 1920 – 1921. (číslo 20).

Dostupné prezenčně Národní knihovna ČR signatura 54 B 001397.

Obrázek 3.6

DEN: Umění- - tělesná výchova – společnost. Praha: Presto, 1920 – 1921. (číslo 22).

Dostupné prezenčně Národní knihovna ČR signatura 54 B 001397.

Obrázek 3.7

DEN: Umění- - tělesná výchova – společnost. Praha: Presto, 1920 – 1921. (číslo 21).

Dostupné prezenčně Národní knihovna ČR signatura 54 B 001397.

Obrázek 3.8

DEN: Umění- - tělesná výchova – společnost. Praha: Presto, 1920 – 1921. (číslo 21).

Dostupné prezenčně Národní knihovna ČR signatura 54 B 001397.

Obrázek 3.9

DEN: Umění- - tělesná výchova – společnost. Praha: Presto, 1920 – 1921. (číslo 25).

Dostupné prezenčně Národní knihovna ČR signatura 54 B 001397.

Obrázek 3.10 a 3.11

Originál v držení pozůstalých, scan poskytl T. Jenicek

Obrázek 3.12 – Obrázek 3.23

Muzeum Prostějovska v Prostějově, fond J. Wolker, korespondence přijatá 1920-1922.

Obrázek 4.1

Originál v držení pozůstalých, scan poskytl T. Jenicek

Obrázek 4.2

Originál v držení pozůstalých, scan poskytl T. Jenicek

Obrázek 4.3

BERÁK, Jaromír. *Důchodová daň v naší berní soustavě*. Praha: nákladem vlastním, 1939.

TEXTOVÁ PŘÍLOHA *(Je uvedena v obsahu, může obsahovat i tabulky.)*

SEZNAM UKÁZEK *(Vždy uvádějte číslování i název položkyv seznamu i u položky samotné, nezapomeňte citovat zdroj v závěru práce.)*

Tabulka 1.1:	Ekonomické publikace Jaromíra Beráka
Ukázka 3.1:	Brázdou dadaismu, publikováno v časopise DEN č. 18, 20.11.1920
Ukázka 3.2:	Štědrý večer Jorga Nielse, publikováno v časopise DEN č. 21, 5.12.1920
Ukázka 3.3:	Večer na Bodamském jezeře, publikováno v časopise DEN č. 22, 13.12.1920
Ukázka 3.4:	Vzpomínky na Lva N. Tolstého, publikováno v časopise DEN č. 21, 5.12.1920
Ukázka 3.5:	Hrst myšlenek, autorská báseň z pozůstalosti J. Beráka
Ukázka 3.6:	Korespondence J. Beráka Jiřímu Wolkerovi
Ukázka 3.7:	Vězeň, báseň věnovaná J. Wolkerem Jaromíru Berákovi

Tabulka 1.1 – Ekonomické publikace Jaromíra Beráka

NKC/Knihy - Výsledky dotazu: Slova-Autoři/Korp.= Berák Jaromír and Kód jazyka dok.= cze

Limit pro setřídění a zobrazení je 2500 záznamů

Záznamy 1 - 10 z 18

Seřadit záz.

#	Název	Autor
1	☐ Daň z obrátu v Protektorátu Čechy a Morava od 1. října 1940 : přehled spotřebních daní / napsali Jaromír Berák, Jaroslav Slaviček ...	Berák, Jaromír, 1902-1964
2	☐ Daňové řízení : výklad předpisů o správním řízení v oboru daní přímých / napsali František Blanda a Jaromír Berák ...	Blanda, František
3	☐ Důchodová daň v naší berní soustavě / [napsal] Jaromír Berák	Berák, Jaromír, 1902-1964
4	☐ Historický vývoj naší soustavy přímých daní / Jaromír Berák	Berák, Jaromír, 1902-1964
5	☐ Komentář k novele zákona o přímých daních : (příručka pro podnikatele) / napsali Jaromír Berák [a] Jaroslav Slaviček	Berák, Jaromír, 1902-1964
6	☐ Konstruktivní problémy československé daňové soustavy : [Podle přednášky konané v Právnické jednotě v Praze dne 5. května 1938 / Napsal] Jaromír Berák	Berák, Jaromír, 1902-1964
7	☐ Prováděcí výnos ministerstva financí k zákonu o příspěvku na obranu státu a o mimořádné dani ze zisků : (dodatek k Průmyslovému praktiku č. 21. obsahující výklad k zákonu o příspěvku na obranu státu a o mimořádné dani ze zisků) / autoři výkladu Jaromír Berák a [Jaroslav] Slaviček ; příklady Josef Fuksa	Berák, Jaromír, 1902-1964
8	☐ Průmyslová politika finanční / [přednesl] Jaromír Berák ve schůzi [České] Společnosti [národohospodářské] pořádané dne 24. února 1941 v Praze	Berák, Jaromír, 1902-1964
9	☐ Přímé daně v naší berní soustavě / [napsal] Jaromír Berák	Berák, Jaromír, 1902-1964
10	☐ Příručka pro podnikatele k zákonu o příspěvku na obranu státu a o mimořádné dani ze zisků / autoři výkladu Jaromír Berák a [Jaroslav] Slaviček ; příklady a tabulky Josef Fuksa	Berák, Jaromír, 1902-1964

NKC/Knihy - Výsledky dotazu: Slova-Autoři/Korp.= Berák Jaromír and Kód jazyka dok.= cze

Limit pro setřídění a zobrazení je 2500 záznamů

Záznamy 11 - 18 z 18

Seřadit záz.

#	Název	Autor
11	☐ Referát na společném poradě byra ústřední sekce politické ekonomie a příslušných knihovných sekcí 16. 10. 1956 v Olstově / Jaromír Berák	Berák, Jaromír, 1902-1964
12	☐ Rozdělení Německa - hledba politovému míru / Jaromír Berák	Berák, Jaromír, 1902-1964
13	☐ Rozdělení přímých daní v daňové soustavě Česko-Slovenska / Jaromír Berák	Berák, Jaromír, 1902-1964
14	☐ Sborník obchodně-technické, účetní a daňové : obchodně-technická pravidla a teorie, vyřádk z oboru státek účetních, finančních-právních a daňových se zvláštním zřetělem k současně-ekonomickým potřebám průmyslu, obchodu, živnosti a zemědělství. 11. díl ("Vynález" "Zemědělská účetnictví") / redaktor Jos. Fuksa	
15	☐ Stabilitační bilance : příručka pro podnikatele / napsal Jaromír Berák ...	Berák, Jaromír, 1902-1964
16	☐ Státní rozpočet na rok 1932 a státní závěrečný účet za rok 1930 / [Jaromír Berák]	Berák, Jaromír, 1902-1964
17	☐ Technický rozvoj průmyslu : materiální základ naší socialistické výstavy / [Autor] Jaromír Berák	Berák, Jaromír, 1902-1964
18	☐ Úhradové osnovy ve státním rozpočtu na rok 1930 / Jaromír Berák	Berák, Jaromír, 1902-1964

© 2014 Ex Libris, NK ČR

(elektronický katalog Národní knihovny, Praha, citováno dne 7.3.2015)

<http://aleph.nkp.cz/F/QJS223SQFC1UDRFGAMR36I9EDQ8IBCKD6T67D2C4KKJCJPUJAD-00458?func=find->

[b&find_code=WAU&x=33&y=7&request=Ber%C3%A1k+Jarom%C3%ADr&filter_code_1=WTP&filter_request_1=&filter_code_2=WLN&filter_request_2=cze&adjacent=N](http://aleph.nkp.cz/F/QJS223SQFC1UDRFGAMR36I9EDQ8IBCKD6T67D2C4KKJCJPUJAD-00458?func=find-b&find_code=WAU&x=33&y=7&request=Ber%C3%A1k+Jarom%C3%ADr&filter_code_1=WTP&filter_request_1=&filter_code_2=WLN&filter_request_2=cze&adjacent=N)

<http://aleph.nkp.cz/F/QJS223SQFC1UDRFGAMR36I9EDQ8IBCKD6T67D2C4KKJCJPUJAD-04964?func=short-jump&jump=000011>

Ukázka 3.1: Brázdou dadaismu

Autor Jaromír Berák, publikováno v časopise DEN č. 18, 20.11.1920

Brázdou dadaismu

Jaromír Berák

Dadaism přímo navazuje na futurism a proto v jeho počátcích vidíme kolem jmen Tristana Tzary a jiných dadaistů seřezna i jména Appollinaire, Marinettiho, Kandinského a jiných.

Bylo to v únoru 1916, kdy v Curychu sdružili se ku společnému podniku smělí umělci van Rees, Arp, Picasso a Eggeling, Segal a Janco, Sladký, Nadelmann, Marinetti, Gangiullo a Buzzi. Tak vznikl Cabaret Voltaire, ve kterém mělo se propagovati nové, bezejmenné dosud umění,

„sous les ponts de papis“.

Dne 26. února přidružil se k nim ještě Huelsenbeck, který přijel ze Charlottneburgu. Jeho příjezd ohlásil v Kabaretu gong, zvučící: pan! pan! pa-ta-pan.

V červnu 1919 vychází prvá publikace těchto umělců: „Cabaret Voltaire“ imprimerie J. Heuberger, dnes již rozebrané. Do tenké knížky přispěli všichni umělci z Voltairova Kabaretu, tedy i Apollinaire a Marinetti.

Po šestiměsíčním trvání stal se Kabaret zbytečným. Na něm vzniklo slovo „dada“ – dnes někdo již neví, jak – název nového směru v lidském životě.

Curych oživoval zájmem k bizarní společnosti bohémů, kteří 14. července,

poprvé v celém světě

uspořádali

I. Dada-Soirée

(Musique, danses, Theories, Manifestes, poèmes, tableaux, costumes, masques).

Tristan Tzara píše o tomto soirée, které se stalo signálem k zahájení dadapropagandy po celém světě:

„- - Tzara manifestuje, Huelsenbeck manifestuje, Ball manifestuje, Arp prohlášení, Janco mé obrazy, Heusser vlastní komposice, psi štěkají – křičená Báseň – křičí se do sálu, mlatí se, první řada schvaluje, druhá řada se prohlašuje za inkompetentní, zbytek křičí, kdo je silnější přinese buben, Huelsenbeck proti dvěma stům, Hoosenlatz

zdůrazněný největším bubnem – protestuje se, křičí se, okna se vybíjejí, zabíjí se, demolují, mlátí se policie, přerušení.

Znovu započeti boxu: kubistický tanec, kostymy od Janca, každý svůj velký buben na hlavě, hluk, Inegerska hudba (trabadža bonoooooooo oo oooooo) 5 iterárních pokusů: Tzara ve fraku vysvětluje před oponou střídou suchost pro zvířata, novou estetiku: gymnastická báseň, koncert samohlásek, báseň bruiticka, báseň statická, chemické seřazení not, Biribum biribum, saust der Och sim Kreis herum (Huelsenbeck), báseň samohlásek aao, ieo, aii, nová interpretace subjektivní bláznění tepen, tance chóru na požárech a akrobacie diváků. Nové výkřiky, velký buben, piano a bezmocná děla, rvou se kostymy, z kartonu obecnstvo v chlapecké horečce přerušuje. Nespokojené žurnaly báseň simultanní (hromadná) čtyřhlasá, simultanizovaná třem stům definitivních idiotů. (Chronique zurichoise.)“

Ukázka 3.2: Štědrý večer Jorga Nielse

Autor Jaromír Berák, publikováno v časopise DEN č. 21, 5.12.1920

Štědrý večer Jorga Nielse

Jaromír Berák

(bratru Vráťovi)

Jorge Niels zastavil se uprostřed ulice.

Byl překvapen vším kolem sebe; třídy jindy tak tiché Christianie ožily ruchem a zabláčená dlažba zozehavovala se úderem koňských kopyt. Jen stěží sbíral vzpomínky, zředěné pachem opojných nápojů. Ráno vtiskl mu kdosi peníze do dlaně, ano, bylo osm kronor, jasně si nyní vzpomíná, a vystrčili ho z pisárny. Ještě teď lomcuje jím ono teplo, jež pocítil zrána na dlani a jež proměnil ve šťávu alkoholu. A pak? – Nu, pak bylo vše jako jiné dny. Jorge si utvořil proto „pak“ odborný výraz – rámování. Snad proto, že vtlačuje svou duši do úzké krabice čtyř stěn, zavřených dřevěnkami. A opět se mu vynoří v mysli špinavý výčep otce Rütgena a vzrak mu udeří jeho lesklá pleš. – Jako mosazná koule v rámci vytahovadla, mimoděk přirovnává. Ba dokonce i slyší povídavého námořníka, který tak rád mu poklepává na rameno – vždyť jsou krajané. Totiž nepřímo: Jorge je z Telemark a má tam i matku, ale jeho otec přišel odkudsi z daleka až od Vesery a mluví tímže zpívavým jazykem, jako námořník. Jorge si ani nevzpomíná, že je to v Norsku tak posmívaná platdütoch – jen zběžně tuší měkký hlas otcův, který tak často v mládí vnímal, hlas tak pravidelný, tak protáhlý – jako monotónní zpěv padajícího liftu.

Opět přirovnává - vsál do sebe cosi z krve Lapa, z jichž kmene matka pocházela a kteří mají tolik barvitých pohádek! A přece je to notorický piják! Ten tlustý člověk v pisárně mu říká, že je hygroskopický a sám se svým slovům směje. Jorge nerozumí slovu hygroskopický, ale ví dobře, že přitahuje vlhkost svou věčnou žízni, vždyť dnes, hrom do toho uhoď! – je bláto a přece je Štědrý den! Radostí div neposkočil, už našel, o čem přemýšlel. Dnes je Štědrý den!

Stál, jako by ze země vyrostl. Ve večerním tichu mnozí ho považovali za strážníka a vyhnuli se mu. Nedbal. Nehýbal se a jeho větrem vzduť plášť podobal se skleněnému zvonci, jímž jeho matka chránivala modlitební knihu před zaprášením. Ale nyní učinil krok – je přece Štědrý den!

Šel zvolna, rozvážně, pokud se dalo a všemi deseti prsty opíral se o částčky vzduchu, které jako kuličky růžence klouzaly po jeho naběhlých kloubech. Jeho dřavé křápy nabíraly tekuté bláto ulice a dopady nohou skandovaly plačtivé hexametry, protáhlé do nekonečnosti. Svým hrubým oděvem vzbuzoval na hlavní ulici zděšení a naparfumované dámy odstupovaly, aby se nepotřísnily.

Pásy světla, kanoucí ze slavnostně osvětlených obchodů prořezávaly houstnoucí již temno, jako bělostně lesklé trámy lomenice onoho obchodního domu, jež stavěli naproti hotelu, kde Jorge kdysi obsluhoval lift. Co taky hledal? Co měl na práci v této ulici, na niž se dostal sám nevěda jak? Jde snad nakoupiti hraček, aby jimi potěšil děti, které neměl? Či hodlá si opatřiti lahůdek za peníze, které již dávno utratil? Nedovedl si odpovědět. Se zvědavostí, jakou jeví jen drobné děti neb opilci, postavil se doprostřed živého proudu a upřel své tmavé zraky do běli výkladní skříně. Tam zářil stromek! Odrážel se od ostré světelné plochy, jako křivá čára tužkou na sněžném papíře. Svíčky zářily, stromek byl docela malý, tenký, jeho větve vyzábly jako Nielsovy tváře – snad vyrostl také v Telemarkách - ale byl to skutečný vánoční stromeček.

Jorge chtěl stromeček. Nyní již věděl: musí mít stromeček a svíčky na něm, takové drobné, kroucené, jako míval doma a potom docela určitě přijde jeho matka a řekne: „Nielsi, pomodli se, neboť Kristus se narodil.“ Potom mu bude vyprávěti věčně krásnou pohádku o betlémském dítěti, zkrášlenou jistě křišťálovými obrazy poetické mysle Lapů. Ano, Jorge musí mít stromeček.

Peněz neměl. Zmizely v usmolené kapse otce Rütgena proměněny v grog a jakýsi ohavný nápoj, jemuž povídavý námořník říká punč. Ale Jorge musí mít stromeček. Musí jej mít, musí.

II.

Noc plazila vpřed: průsvitné diafragma mezi bílým dnem a temně modrou nocí, jež nazývá se soumrakem, posunulo se již kamsi daleko a údy řídkých chodců leptány byly blátivým slizem večera. Ulice mřely stářím dvaceti čtyř hodin, jejich buňky – spěchající chodci – odumíraly byly pohřbívány v rakvích velkoměstských domů, v nichž zasedali právě k hostinám. Jen nervy zde zůstaly, přežitek kypícího dne. Chvěly se svěžím elektrickým proudem, jich křižovatky se leskly, avšak povolně ustupovaly fosforescenci dvou širokých žil, po nichž v dlouhých intervalech ještě teď se šinul elektrický vůz, cinkaje svým chapadlem s tenkou pavučinou drátěné spleť natažené ve vzduchu.

Ulice se vyprázdnila.

Jorge kdysi se dověděl v krčmě otce Rütgena o sumýši, jenž v krajním nebezpečí vyvrhuje své vniřnosti a zdálo se mu, že takovým sumýšem je i ulice. Její vrásčitá kůže byla kartáčována svitem tisíců elektrických lamp, jež vrhaly své nejžlutější paprsky na sestárlou opilcovu tvář, činíce ji ještě žlutější. Oči jeho melancholicky prohlížely mrtvé chodníky, za nimiž tepal jásající život.

Teplo, jež cítil ještě odpoledne, ze stříbra osmi kronor, zmizelo. Chlad srazil je v krystalky ledu, jež odvál van podvečerního ruchu a vsadil je – jako zlatník zasazuje do zlata pamětní peníz - do červených lidských srdcí. A nyní ten chlad vložil své prsty do ran Jorgových. Hořko je v duši. Tak hořko, jako když popíjíme na přátelství se skrytým nepřítelem. A neměl ho Niels, Jorge Niels? A nebyl dnes Štědrý večer?

Tou dobou tančily děti kolem vánočních stromků. Tou dobou jásaly mysle těch, kteří věří, že jsou privilegovanými dobrodinci společnosti. A nemělo i Jorgovo srdce dnes tančiti? Ba, roztančilo se, ale nějak divně, neboť tepalo v rytmu, jakým stroj v králově mincovně usekává stříbrné plíšky, jež uhladí v okrouhlé peníze.

Tou dobou také ulice zčistajasna oživila veselou společností, jež vrhla svůj smích na znatelně vibrující membránu kdesi v Jorgově mozku.

Ukázka 3.3: Večer na Bodamském jezeře

Autor Ernst Toller, překlad Jaromír Berák, publikováno v časopise DEN č. 22,
13.12.1920

Večer na Bodamském jezeře,

Ernst Toller, přeložil Jaromír Berák

Vlnami rudých pruhů pozdní ohně sklesly
Na obzor jemně perleťový, šerem skrytou zed'.
K severu hrá si voda, lesklá jako měď,
Z měsíce prsty, které nádrž do stříbrna kreslí.
Plochami v dálce často snůpky modravé se šinou.

Pohoří dřímá, skryto v měkký dech.
Černými rubáši dým stoupá v dílen komínech –
Vzpomínám bratři všech, kdož v chvíli podvečerní hynou.

Na podzim těžko mřít je, stromy zahrad svítí
Nádherou brokátů a žhavé hloubky věští.
Koruny buků v symfonie žhavých portiků se nítí,
Opojnost pozdních barev návrat v horký život klestí.

Ach, rád bych chtěl svým bratřím, kteří v boji se smrtí se kříví,
Rozdílet vlídnou rukou klid a – večer – úsměv snivý.

Ukázka 3.4: Vzpomínky na Lva N. Tolstého

Autor Maxim Gorkij, překlad Jaromír Berák, publikováno v časopise DEN č. 21, 5.12.1920

Vzpomínky na Lva N. Tolstého
(fragmenty)

Maxim Gorkij, přeložil Jaromír Berák

- Bavit se se mnou dlouho a často; Když žil v Gaspře, na Krymu, často jsem se s ním stýkal a též on mě navštěvoval. S pozornou láskou četl jsem tehdy jeho knihy a snad smím o něm mluvit, i kdyby se to zdálo málo přiměřeným. A neméně jest mi jasno, že není člověka, kterého bychom mohli nazývatí géníem, více nežli jeho, nikoho, kdo by skýtal obraz tak uzavřené a přece v nitru tak rozporné osobnosti, nikoho, kdo by byl ve všem tak dokonalý, ve všem dokonalý v nejvlastnějším slova smyslu, ba nedovedu vůbec toho ani slovy vyjádřit a přece bych rád na každého a na všechny zavolal: „Tak se přece podívejte, podívejte se jen, jaký to člověk žije s vámi na zemi.“ A jednou jsem ho viděl tak, jak snad ho nikdo nikdy neviděl. Bylo to v Gaspře, šel jsem za ním k moři a setkal se s ním bezprostředně na břehu. Tam mezi kamením jsem viděl jeho hranatou postavičku v šedém plášti, se smačkaným kloboukem. Tam sedí, ruce na kolenou a hlavu na nich, mezi prsty několik pramének jeho stříbrobílého vousu, a tady se dívá do dálky na moře, a stříbrné vlnky si hrají a šplouchají u jeho nohou, jako by tu chtěly něco odpovídati o sobě starému pozorovateli.

A pojednou, jako by v minutovém záchvatu, přišlo mi, jako by mohl, jako by musil vstát, jako by musil pokynouti rukou a moře by musilo utichnouti a znehybněti, kameny však oživnouti a mluvit, a jako by vše kolem něho nabývalo života a počínalo vyprávěti o sobě a o něm a jemu o sobě v nejrůznějších řečích. Nedovedu vypsati, co jsem tehdy cítil, ale pak – bylo mi tak slavnostně v duši a vše splývalo v oblažující myšlence: „Nejsem osiřelý na této zemi, dokud na ní žije tento člověk!“

A tiše, aby mi písek pod mýma nohama nezaskřípal, odplížil jsem se zpět, neodvažuje se ho vyrušiti a není – cítím se osiřelý, píši a pláči. Nikdy ve svém životě jsem nemusil plakati tak nezadržitelně a tak zoufale a tak hořce. Nevím, zda jsem ho tolik miloval, avšak má vůbec význam láska k němu neb zášť? Pokaždé budil v mé duši ohromné, fantastické pocity.

Měl podivuhodné ruce. Ne, že by byly krásné. Byly hranaté žilami, jež na nich vystupovaly, a přece tolik výrazné a tolik plny tvůrčí síly. Takové ruce měl snad

Lionardo da Vinci. Takovýma rukama lze udělati snad všechno. V rozmluvě, třesou-li se mu prsty, vtiskne je do dlaní, potom opět rozevře pěst' a řekne slovo zcela srozumitelné. Podobá se Bohu, ovšem ne Zebasthu ani Olympanu, nýbrž onomu ruskému bohu, který sedí na javorovém stolci pod zlatolistou lípou, a není-li snad tak velkolepý jako ti ostatní, je přece alespoň chytřejší nežli oni všichni.

V deníčku, který mi podal na čtení, vzbudil zvláště mou pozornost aforism: „Bůh jest mou žádostí.“

Když jsem mu dnes opět sešit přinesl, tázal jsem se ho, co tím míní: „Myšlenka bez konce“, povídal a pohlédl polozavřenými zraky stranou k zemi. – „Měl jsem říci „Poznání Boha jest mou žádostí?“ to by přece jen nebylo to.“ Usmál se, svinul sešit a postrčil jej do kteréśi z bezedných kapes svého kaftanu. S Bohem má styky tak neurčité, často však připadají mi jako „styky dvou medvědů v téže jeskyni“.

Ačkoli mluví mnoho, cítí-li se poután tématem, zdá se přece, že tím raději mlčí. Pravděpodobně mívá myšlenky, jichž se bojí.

O buddhismu a o Kristovi mluví vždy sentimentálně, o Kristovi vůbec špatně. Tady nejeví se ani trochy nadšení v jeho slovech ani pathos, ani jiskřičku žáru v srdci. Zdá se mi, jako by pokládal Krista za naivního člověka, jehož jest třeba politovati a přece občas pojme k němu lásku. A zdá se, jako by se bál: „Přijde-li Kristus do ruské vsi, budou se mu tam služby smát.“

Rád četl Čechovy bajky a povídky. Je úžasné, co četl. Měl zálibu ve čtení, jak ďábli týrají majetníky panství, a zde se mi cosi na něm nelíbilo. Nedovede býti neupřímným, a je-li to od něho upřímné, tím hůře.

A řekl potom: „Hleď, jak krásně chodí mužici do práce. Vše jest jednoduché. Slovo málo, hodně citu. Upřímná, dobrá mysl, která nezná mnoho slov...“

Bajky jsou vždy ukrutné.

*

Z rána tu byli „Hodinníci“ (sektáři) z Feodosie a nyní mluví celý den s nadšením o sedlácích.

Po snídani povídá: Tady přišli dva silní tlustí mužové. Jeden povídá: „Hleď, přišli jsme bez pozvání“. Řekne druhý: „Zaplať Bůh, odejdeme neztlučení!“

A dal se do dětinského smíchu, který otřásal celým jeho tělem.

*

Snad je mu sedlák něčím, jako zápach, cítí jej stále a musí mimovolně stále o něm mluvíti.

Rád klade těžké otázky, jež obsahují nějakou léčku. Lháti se před ním nesmí. Připadá mi jako satan, a já jsem tak mladý. Raději ať se mne nedotýká.

Tázel jsem se ho kdysi: „Nejste srozuměn s větou, že doktoři již zahubili tisíce lidí a pořád ještě hubí?“

„Potřebuje to vědět?“ „Zajisté!“ „Tedy vám to nepovím.“ A s úsměvem zaluskl svými velkými prsty.

*

O ženách mluvívá velmi často a tak rád jako francouzský romanopisec, přitom však s hrubostí ruského sedláka. Dnes ptal se v mandlovníkovém háji Čechova: „Byl jste ve svém mládí příliš na špatných cestách?“

Čechov usmál se v lehkých rozpacích a řekl cosi bezvýznamného. Nikolajevič však pohlédl na moře a řekl: „Byl jsem neúnavný.“

Řekl to zarmucujícím tónem. Tu jsme poprvé zpozorovali, jak prostě pronesl svá slova, jako by někdy nebylo ničeho důstojnějšího, nežli vyjádřiti myšlenky. Všechna slova, která přešla jeho rty, znějí tak prostě, tak obyčejně jako výraz vojenského bručounství a hrubosti.

Ukázka 3.5: Hrst myšlenek

Autorská báseň z pozůstalosti Jaromíra Beráka,
citováno z pozůstalosti po J. Berákovi, scan originálu zaslal vnuk pan Tomáš Jenicek
z Kanady.

Hrst myšlenek

Jaromír Berák

Odjela a těžko říci

Zda někdy ještě zpět se vrátí...

Je smutno ti? Stesk ti padl v líci?

Jen to se stalo, cos e mělo státi!

To je přec Život: Hledat – najít – ztrácet

a nezměníš v tom jeho běhu nic!

Jen ve vzpomínkách zpět se můžeš vracet

a to je všechno – a nic víc!

Tys hledal – našel – ztratil - -

Nuž, to jsi tedy vpravdě žil..!

A v minulosti-li ti Osud cestu zlatil,

dosti měj,

že vzpomínat těch můžeš chvil...

Tož, tedy konec... Navždy...

zmlkni srdce zmučené!

Nač plakati máš, nač ti lhát,

když marno všechno..?

Ztlum a zdeptej v sobě

lásky každý cit,

znič vše, co ti včera

ještě bylo vším

a dnes jen dále ozvěnou...

Je konec navždy..!

Chceš nad hrobem svým ještě lkát

bylo by to marné,

marné docela,

neboť není návratu

a není cesty zpět..!

Umlkni srdce,

spi a neprobud' se více!

Není pro Tě lásky ve světě!

Ukázka 3.6: Korespondence J. Beráka Jiřímu Wolkerovi

Originál viz obrázek 3.12

POHLEDNICE ze dne 10. 8. 1921

Milý příteli,

Děkuji srdečně za Tvůj milý dopis. 11. (zítra) t. m. odjíždím do Příbora. Adresa tam: J. B. Příbor.

Jsem od sluníčka opečen jako obložený chlebíček a stloustl jsem jako českoslov. republika po převratě. Přeji Ti hodně nových myšlenek a vnitřního zbohatnutí na sv. Kopečku. A buď také tak svatý jako je on!

Srdečně Tě zdraví Tvůj Berák Jar.

Originál viz obrázek 3.13

POHLEDNICE ze dne 24. 12. 1922

Milý příteli,

Myslím, že mi nebudeš zazlívati, přeji-li Ti mnoho pěkného na Vánoce i do nového roku.

Tvůj Berák Jaromír

Originál viz obrázek 3.14

POHLEDNICE ze dne 16. 8. 1922

Můj milý Jiří!

Vrátil jsem se z Polska: Grupa lit. „Skamandra“ zve oficiálně mými ústy reprezentanty mladé české sztuki do Polska. Oni přijeli by sem. Jedná se asi o pět osob z naší strany a

pět osob od nich. Co tomu říkáš? Pozvání bylo adresováno jen Literární skupině vzhledem k tomu, že Devětsil pro polit. situaci v Polsku by mohl komplikovat tamní stosunki. Chci to přednésti na schůzi Literární skupiny. Myslím, že by naše ministerstvo zahr. věcí poskytlo subvenci. Rád bych znal Tvůj úsudek. Napiš mi, prosím, o tom.

Adresa: J.B., Praskačka u Hradce Králové

Zdraví Tě Berák J.

Originál viz obrázek 3.15

POHLEDNICE, nedatováno

Milý příteli,

Jsem v Praskačce u babičky a odjíždím nejbližší dny dále do Příbora. Tož jak slíbeno, v našich horách na shledanou!

Srdečně Tě zdraví Tvůj Berák Jaromír

Originál viz obrázek 3.16

POHLEDNICE, nedatováno

Můj milý příteli,

Jsem nyní u bratra na Vsetíně a vzpomínám Tebe. Byl zde před několika dny Miloš Jirko a celé tiché toto město uvedl v úžas a vzrušení. Unesl odsud jednu lehou děvu a tak Tebe, zlatý hochu, přece jenom přetrumfl. Bumbal zde, až se hory zelenaly. Byl bych s ním rád mluvil, ale kluk ufouk, ještě nežli jsem přijel.

Zdraví Tě Berák Jar.

Originál viz obrázek 3.17

DOPIS ze dne 20. 12. 1920

Milý,

odpusť, že píši Ti teprve teď, co jsem odjel domů na Moravu. Věř, stýská se mi hodně po Praze, ač jsem v okolí, ve kterém jsem ne sice vyrostl, ale rostl.

Je zde taková žhavá valašsko-lašská zemina s rozpačitým úšklebkem divíš se maloměstskému flirtu, vykřikuješ svá rouhavá slova a fantastická kréda do oken miniaturních výkladních skříní osvětlených petrolejem. Chodím do kina na filmy a s obdivuhodným úžasem prohlížím si ty ženy, které vzlykají nad nejbizarnějšími tango účesy Kateřiny Veliké z r. 1814.

Navykáš si na ty drobné lidičky a počínáš mysliti jejich myšlením.

Barák, do něhož mě zavřeli, je asi takovýto:

Nákres Piaristického kláštera v Příboře s popisky

Někdy Ti to celé pošlu na pohlednici.

Prozatím mé zaměstnání, vedle toho, o čem jsem Ti na před. stránce psal, omezuje se na to, že studuji Edisonův přístroj pro styk s mrtvými. Původně četl jsem o tom jen v novinách, tentokrát dostal jsem do rukou již vyobrazení a plán tohoto přístroje, který si také chci zařídit. Směj se mi jak chceš, ale já jsem dadaista/spiritista.

Jsem celý rozechvěn, vzpomenu-li na události v Praze. Bylo to hrozné. Výstřely, gumové klacky, ranění a mrtví. Měl jsi štěstí, žes celé té tragédie neviděl. Ulice naplněny rozezlenými davy, z očí kane jim celá zášť Revoluce, lidé utíkají před střelbou kolem Tvého bytu (Na Celné, 10, u pí Čapkové, Smíchov, že ano?). A do toho sténají sirény Ringhofferovy továrny a žaluje podzimní bláto. A večer nese se po rozdupané dlažbě příznak luny, který klepe dobrým, občánkům na okna, pohovky a knihy: v elektrárně a plynárně stávkují. Voda Vltavy šplouchá až k zábradlí své: je revoluce na pochodu a revoluce zvítězí. Zatčení, vězni a zpožděné vlaky.

A teď jsem tu. Dalek všeho toho, co rvalo mně duši jen s rozedraným číslem dne a Tvoji zatrhnutou básničkou na roztrhané pokrývce psacího stolku.

Devětsiláci svůj večer, který, jak víš, měl se konati dne 15. prosince, nepořádali. Vzhledem k současným událostem, prý. Když jsem z Prahy odjížděl, všichni se již rozjeli. J. Knap, i Nezval, i Ty. Jin Jirko zůstal v Praze, avšak ten také prý brzo odjíždí.

A teď ještě bych vyřídil rád malinou skoro obchodní záležitost: 1) nevíš, kdy je na práv. fakultě imatrikulace? 2) a jest nutno, abych byl při imatrikulaci přítomen? Mohl bych snad přijít později. Nebo nemohl by to za mne vyříditi pedel? Porad' mi laskavě, jako zkušenější.

Napiš mi taky pár řádků. Adresa: J. B., Příbor, Morava.

Na shledanou s Tebou se těší Berák Jaromír

P.S. Kalista povídal, že ti vydá v edici Úrodě knihu. Gratuluji!

Originál viz obrázek 3.18

DOPIS ze dne 23. 12. 1920

Milý příteli,

Za Tvůj milý dopis Ti upřímně děkuji. Prvním „Dnem“ Ti bohužel posloužit nemohu, neboť jsem jej půjčil kterémsi ze svých přítelkyň z dětství. Čili jinými slovy: vidíš, jak se úplně a úplně akomoduji ke svému okolí, které vrchol svého života nevidí v lásce, nýbrž ve flirtu tak naivním, jak jej jen může vytvořiti město klikatých ulic, kravského trusu na náměstí a elektromotorů předměstských fabrik.

Zatčených v Praze je již 900. Znal-lis Vorlíčka (L' aiglona) z Unionky – ten sedí také. Hacedlér je zatčen, sdružení marx. studujících má býti rozpuštěno.

Jinak zpráv nemám téměř žádných.

Právě když jsem odjížděl, měl Němec v nově zřízené rubrice „Dne“ satirickou posměšnou básničku na Ivana Suka, který v Pražském Pondělí vytýkal naší skupině impresionismu. Franta má taky ohlášený v Úrodě básně, avšak o tom už víš.

Také byl v Praze Mahen – byl jsem s ním v Hlavovce na Vinohradech. Zavedl mne tam Nezval. Vyptával se (Mahen totiž), jak vypadá náš život v Praze a snad sháněl také nějaké hry pro brněnskou scénu. Zadej mu tam tu aktovku – za pokus to stojí.

Píši nyní článek o nejmladší české poezii pro mnichovskou Neue Zeitung, ačli o všem mělo na hranici – jak se mi to stalo už několikrát - z Bavor dostal jsem sdělení, že tam vše schyluje ke státnímu převratu – dojde k němu asi 1. ledna. Opět o baštu reakce víc v našem sousedství.

Závidím Ti Tvou hudbu a lituji, že neumím na nic hrát. Spokojuji se jen s tím, že hodiny rozmlouvám se svou hrdličkou, kterou jsem několikrát pouštěl z klece a která vždycky se za mnou vrátila.

Novin čísti již nechci. Chtěl bych zapomenouti na celý svět. Víš, připadá mi, jak veliký kříž *obrázek kříže v textu* Tím křížem je naše duše – srdce, jak Ty povídáš, a cestou jsou naše těla, která hledají duši. A na klekátko přichází si odpočinout naše budoucnost.

Ostatně nehodlám Tě prozatím zdržovat povídáním a končím epistularu, MY DEAR SIR.

Pozdrav a vzpomínku

BerákJaromírdada.

Originál viz obrázek 3.19

DOPIS ze dne 21. 8. 1921

Můj milý příteli,

Jdou zprávy, že v Praze bude založena odbočka Clarté pro Československo. Nevím, co Ty říkáš tomu, ale zdá se mi zajímavě očekávat, jak se k sobě postaví nyní založený Proletkult a zakládaná Clarté. Nebo snad přihlásí se pouze Proletkult jako pamifikace

Grupy Clarté? Víš, mluví se tolik o metodách ruských a západních, že nebude bez zajímavosti sledovati, která nabude převahy, či budou-li obě vedle sebe klidně existovati.

Přeji Ti klidných dnů na Tvém svatém Kopečku. Když jsem jel minulé dny kolem, hleděl jsem ke žlutému kostelíku (připomíná mi mimovolně lysinu na básníkově hlavě) a vzpomínal jsem na Tebe a mával jsem Ti šátkem na pozdrav.

Mezi tím, co tyto řádky píši, dostal jsem Tvoji druhou knížku Host do domu. Četl jsem již také několik posudků o ní v novinách (v Mor. Orlici, Tribuně a tuším že i v Lidovkách). Milý můj příteli, je to skutečně vzácná věc čísti něco tak prostého a přitom tak význačného jako jsou Tvoje verše. Řeknu Ti – považuj to prosím za úsudek pouze subjektivní, které se mi nejvíce líbily: Pokora, Kamna, Poštovní schránka, K svátku mé milé, Háj (tato obzvláště), Ze soboty na neděli, Vězeň (zde nedovedu si dobře ujasnit, pokud má na můj úsudek vliv okolnost, že je psána o událostech mně tak intimně blízkých), Zamilovaný, Poutníci, Smrt, Noční déšť, Na sv. Mikuláše, Koledy, Věci, Hřbitov a Dnešek.

A víš, hochu, v čem si myslím, že tkví Tvůj význam? Věřím, že v tom, že navazuješ na poezii lidovou a že jsi tolik mu blízký, totiž lidu venkovskému. Tam, kde se díváš na město, hledíš na věci za, nehněvej se, dělník z města je Ti blízký pouze potud, že víš o něm, že pracuje ještě i Ty pracuješ, jinak jsi o mnoho blíže oráči, zemi, prostě. Dobře Ti říká Kalista, že jsi zemitý (myslím však, že Kalista zemitý není, Kalista blíží se více městu nežli Ty). Važ si toho, hochu: Bude-li se kdy dělati revoluce, budou ji u nás dělati ti, kteří za sebou širé obzory venkova, zdraví a sílu, nikoli ti, kdož jsou sevřeni úzkými rozměry velkoměsta. Což je samozřejmě pouze můj osobní úsudek.

Děkuji Ti mnoho, můj milý, dobrý příteli, žeš věnoval mi tu krásnou básničku. Jsem hrd na čest, že mohu se počítati k Tvým přátelům.

Bud' zdrav,

Berák Jaromír

Originály viz obrázky 3.20 a 3.21

DOPIS, nedatováno

Můj milý příteli,

Dlouho Ti nepíši, vid'?' Nehněvej se, prosím, na mne, jsem však jakoby utlučen prací a dřinou a Ty, myslím sám nejlépe víš, jak na člověka taková zábava působí.

Nicméně si nemohu pomoci: stále mne pronásledují dva náměty, jež bych rád zpracoval, kdybych měl ovšem čas: Hled'. První by se jmenoval Legenda o modré hvězdě. Psal jsem o něm již Kalistovi. Jeden moc dobrý hošík dostal k vánocům Betlém: Je snad tři krále atd., vše jak bývá u pořádných Betlémů a nad chlévem na drátě přibitá modrá hvězda. Ten moc dobrý hošík se každého dne před tím Betlémem modlil a milou hvězdu to strašlivě rozčilovalo: Přála si takového klacka, aby do Betléma mlátil, jak to dělají všichni hoši a jak je viděla z výkladní skříně se prát na ulici. Jednoho dne to už nemohla vydržet, rozpálila se hněvem, cín, jímž byla na drát přiletována, se roztopil a milá hvězda ulétla do širého prostoru. A poněvadž neznala cestu, začala ale milým prostorem bloudit.

Mezitím na zemi nastala světová vojna, po světové wojně šla revoluce za revolucí, naše země, dobrá stará panna toho nemohla vydržeti, dostala nervošok a z dišperace vyplázla na dobrotivého Pánbíčka jazyk a ulítla taky do vesmíru.

Tak, a vidíš, teď bloudily světem hvězdy dvě a špacírovaly tam tak dlouho, dokud na sebe nenalítly! Ale hrůzo! Modrá hvězda byla ještě furt dopálená na pořádnou zemi a strašně se jí proto pomstila: Dolehla na ni svými modrými, žhavými klasy rozpálenými hněvem a spálila všeho, co bylo svobodné a dobré a co jí připomínalo tak hodného chlapečka.

A když konečně dořádila, celá země skoro byla zničena a z lidí zbyli jen neoanaarchisté a zakuklení monarchisté, potom dadaisté a nakonec ještě pár nejzuřivějších komunistů. Ale to nebylo všechno: Jak víš, tyto živly se nemohou zničit a tak začalo nové vraždění: Na každý řádek připadá 20.000 mordů a nakonec zbylo na celé zpustošené zemi jen tyto bytosti: Pánbůh, excísař Karel, Jiří Wolker a Jaromír Berák. A že jsme byli už jen čtyři, bylo nám hodně smutno. A tu jsme si vzpomněli na Zdeňka Kalistu, který chudák v tom mordování zahynul a slíbili jsme si, že ho pochováme. Pánbůh, ten byl vševědoucí, a ta

jeho mrtvolu našel a my tři jsme mu vykopali hrob. Pohřeb byl moc slavný: Pánbůh sloužil nad Zdeňkem mši, excísař Karel jmenoval Zdeňka za jeho zásluhy posmrtně rytířem zlatého rouna, Jiří Wolker dal na hrb nápis „Pokora“ (z knihy Host do d.) a já jsem za všechny čtyři plakal.

No a sotva byla mše odsloužena, Pánbůh si vzpomněl, že už nemá o něm kdo psát básničky, usedavě se rozplakal – a umřel. Potom excísař Karel si vzpomněl, že všichni rytíři zlatého rouna mlčí, a řekl, že tak není, co by zde na tomto světě dělal – a umřel. Jiří Wolker se poškrábal za uchem, povídal, že má ještě knížku veršů, ale že všech nakladatelé umřeli a že by ji nemohl kde vydati, dopálil se – a umřel. A já jsem zůstal sám, nudil jsem se a bylo mi smutno a tak jsem semřel taky.

A jestli se mne někdo ze čtenářů zeptá, jak to, že jsem tady tu „chytrost“ mohl napsat, když jsem přece umřel, tož mu odpovím: 1.) že neví, nejsem-li spiritista a zde jsem tedy ten škrabopisem nediktoval mediu (á la : komtesa Esther, medijský román, Národní Listy) a 2.) jak se mne vůbec může na to ptát, když přece já sem zemřel poslední, když všichni lidé už umřeli a tudíž, že neuznávám existenci tohoto tazatele a možnost, aby mi kladl otázky.

A ta druhá věc je taky něco takového. Nezlob se, Jiříčku, napiš mi taky něco, měj se hezky, drž mi palce a nadávej mi, že jsem tak hloupý a že mi římské právo neleze do palice.

Berák Jaromír

Originál viz obrázek 3.22

DOPIS ze dne 27. 2. 1922

Milý Jiří!

Ve Vysokém Mýtě chtějí akademikové na velikonoční pondělí pořádati „Večer mladých autorů“. Já mám – hrůzo hrůz – pronést úvodní slovo.

V letní prázdniny chtějí ve Vys. Mýtě uspořádati takových večerů více a mají dokonce chuť sehrát (o prázdninách) Blatného Koko-dák a Tvůj Hrob.

Na tomto večeru, jenž má být jaksi informativní a připravit Mýtáky na léto, budou recitovány od každého z Lit. skupiny jedna – dvě básničky + Seifert + Franta Němec. Recitovat bude jeden filosof z Prahy, jmenuje se tuším, Štědrý. Na konec by rádi sehráli tři závěrečné scény z Tvého Hrobu, jak jsou tištěny v Hostu.

Vypadalo by to asi takto:

- a) Kalista, Wolker, Piša
- b) Blatný, Chaloupka, Chalupa, Jeřábek, Nezval, Jirko
- c) Černík -?, Franta Němec -?, Seifert, Bartoš Vlček.

O letních prázdninách pak chtějí pořádat celou serii takových večerů a v každém by přišel na řadu pouze jeden básník, nejvýše dva, např.: Jeden večer pouze Ty, jiný jen Zdeněk Kalista.

Prosím, sděl mi, kterou básničku chceš, aby se recitovala v tom Vysokém Mýtě. Zároveň mi napiš, prosím, kde vyšla, nebo jakým způsobem je zpřístupněna, aby ti Mýtáci si ji mohli opatřit. Nebylo by nejlépe z Tvé sbírky Host do domu?

Vzpomínám na Tebe, Zdeňka i na Prahu, a nadávám na to, že se trápím církevním právem, jehož už do státnice neprobem.

Prosím Tě, řekni o tom také Píšovi, Seifertovi ***), evt. Frantovi Němcovi, Jirkovi a Nezvalovi (po 1 – 2 básničkách.)

*) Něco z Města v slzách, ne?

Srdečně Tě zdraví Tvůj Berák Jaromír

P.S. Týž dopis posílám Zdeňkovi.

Píši legendu, jak ale dopadne, nevím. Jmenuje se „Legenda smutku a věrnosti“.

**) Prosím Tě, řekni Seifertovi, aby nějak to upekl také s Artušem Černíkem.

Originál viz obrázek 3.23

DOPIS, nedatováno

Jiří,

Vid', Ty už se zlobíš, že Ti nepíšeš a mně je také smutno po Vás všech, s nimiž jsem se v Praze rozloučil.

Letošní rok, jak se mi zdá, není pro mne tuze šťastný: Sotva jsem dojel z Prahy přes Praskačku do Příbora, musil jsem se navrátit zpět do Praskačky, neboť docela nečekaně po několikadenní nemoci ne příliš vážné umřela mi moje drahá babička. Můžeš si pomyslit, jak mi je. A tak jsem nyní v Praskačce dívaje se na ta místa, kde jsem ještě před několika nedělemi viděl babičku, nepomysliv si, že tak brzo se s ní rozloučím. Jsem zde ještě s mamičkou, které je ještě víc smutno nežli mi. A před několika dny, za krátkou dobu po tom, co jsme babičku pochovali, pokusili se k nám vloupati do stavení nějaký zloději. Ale vyplašili jsme je a již nepřišli. Tak ani nevím, kdo to byl! Považ tu smělost; všichni spali – máme v domě nájemníky, ale já ještě svítil – bylo půl dvanácté (23 ½) a světlo bylo zřetelně vidět a nicméně se pokoušejí ti neznámí vyloupit budovu.

Nevím, co je s Vámi všemi. O Kalistovi jen tolik, že nedávno slavil své plnoletí a že s Píšou odjeli na Krkonoše. Jinak jste všichni zapadli, ani nevím kam, anebo jste se mi jen schovali někam za záclonu jako si hrají malé děti.

Nevím, přijedu-li do Příbora, kde snad až za měsíc.

Do Brna po prázdninách nepůjdu a zůstanu v Praze. Chci vedle práv studovati filosofii a teologii. Také se trochu učím římské právo. Jsem tak rozladěn, že se mi do ničeho nechce.

Onehdy jsem četl knížku z r. 1921, Paříž, Creš éditeur: dr. J. L. Favre, L' ame du Chirurgien. Vychvaluje tam přednosti lékařovy, který má stálou změnu v povolání, nucen jsa akomodovati k poměrům každodenně novým a který je zmítán tolika city – soucitu, spokojenosti, starosti – podle toho, jak operace se mu daří. Onehdy tímto způsobem vychvalovali přednostu policie. Ale mně se zdá, že všechny tyto přednosti v sobě vrchovatou a snad nejvíce dokonalou měrou v sobě spojuje zloděj, který si pro své nervové vzrušení nepotřebuje chodit do kina. Zabývám se nyní tím, že studuji

složitou psychologii zločincovu. Jest to nesmírně zajímavé. Až se sejdeme, budu Ti vykládati o některých zajímavých resultátech, k nimž jsem dospěl.

Co Ty děláš? Napiš mi také něco!

Zdraví Tě Tvůj Berák Jaromír

Ukázka 3.7: Vězeň

Báseň věnovaná J. Wolkerem Jaromíru Berákovi

Vězeň

Jaromíru Berákovi

Na kříži ze čtyř cihlových stěn
den bílý byl mřížemi v boku proboden,
krev a voda
vyšly z rány,
krev a voda
tekou po nebi sedm dní.
Toto je vězení
s tisíci nemocnými lidmi,
s desíti věřícími lidmi
a mým kamarádem, kterého zavřeli v tento svět,
protože má dvacet let.

Samovazba.

Ticho je tu,
šalebno je tu,
úzko je tu.

Myšlenky se stále potácivě vracejí
jako ranění vojáci z bitvy do polního lazaretu,
ten lazaret je přepadená světnička doma
a maminka s lomícíma rukama je rána na vlastním těle.

Maminky vždy věří v Syna a Spasitele,
ale bolesti jsou nejtěžší, když se musejí rozdat.

Slunce,

Přijď sem s paprsky všemi!

Tento vězeň je sám jako semeno v zemi.

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA *(Je uvedena v obsahu, začíná na nové straně.)*

SEZNAM OBRÁZKŮ *(Vždy uvádějte číslování i název v seznamu i u obrázku samotného, nezapomeňte citovat zdroj v závěru práce.)*

- Obrázek 1.1: Dnešní podoba domu v Praskačce č.p. 88
- Obrázek 1.2: Berák Jan, otec Jaromíra Beráka
- Obrázek 1.3: Hrob Jana a Marie Berákových, rodičů Jaromíra Beráka, v Praskačce
- Obrázek 1.4: Matriční záznam o narození Bohuslava Františka Beráka, bratra Jaromíra Beráka
- Obrázek 1.5: Matriční záznam o narození Jaromíra Josefa Beráka, zesnulého bratra Jaromíra Beráka
- Obrázek 1.6: Matriční záznam o narození Jaromíra Jana Beráka, zesnulého bratra Jaromíra Beráka
- Obrázek 1.7: Matriční záznam o narození Lidmily Anny Berákové, sestry Jaromíra Beráka
- Obrázek 1.8: Matriční záznam o narození Jaromíra Josefa Beráka
- Obrázek 1.9: Dnešní podoba domu č.p. 10 v ulici Na Celné v Praze na Smíchově
- Obrázek 1.10: Dnešní podoba domu č.p. 913 v ulici Svornosti v Praze na Smíchově
- Obrázek 1.11: Dnešní podoba vily v ulici Na Cihlářce 13 v Praze na Smíchově
- Obrázek 1.12: Hrob rodiny Berákových na hřbitově v Praze Malvazinkách
- Obrázek 1.13: Náhrobní deska, hrob Jaromíra Beráka, hřbitov Praha Malvazinky
- Obrázek 2.1: Budova zemské reálky – nynějšího Masarykova gymnázia v Příboře
- Obrázek 2.2: Maturitní vysvědčení Jaromíra Beráka
- Obrázek 3.1: Kabaret Voltaire
- Obrázek 3.2: Legitimace Jaromíra Beráka – člena redakce časopisu DEN
- Obrázek 3.3: Časopis DEN č.1, titulní strana
- Obrázek 3.4: Brázdou dadaismu - příspěvek Jaromíra Beráka do časopisu DEN

- Obrázek 3.5: Film a internacionalita – příspěvek Jaromíra Beráka do časopisu DEN
- Obrázek 3.6: Ernst Toller – Večer na Bodamském jezeře, překlad J. Berák - příspěvek Jaromíra Beráka do časopisu DEN
- Obrázek 3.7: Povídka Štědrý večer Jorga Nielse, příspěvek Jaromíra Beráka do časopisu DEN
- Obrázek 3.8: Maxim Gorkij – Vzpomínky na Lva N. Tolstého, překlad J. Berák - příspěvek Jaromíra Beráka do časopisu DEN
- Obrázek 3.9: Zdeněk Kalista – Návštěva, publikováno v časopisu DEN
- Obrázek 3.10: Rukopis básně Hrst myšlenek, strana 1
- Obrázek 3.11: Rukopis básně Hrst myšlenek, strana 2
- Obrázek 3.12: Pohlednice Hradec Králové zaslaná J. Berákem Jiřímu Volkerovi
- Obrázek 3.13: Pohlednice Příbor zaslaná J. Berákem Jiřímu Volkerovi
- Obrázek 3.14: Pohlednice Hradec Králové zaslaná J. Berákem Jiřímu Volkerovi
- Obrázek 3.15: Pohlednice Praskačka zaslaná J. Berákem Jiřímu Volkerovi
- Obrázek 3.16: Pohlednice Vsetín zaslaná J. Berákem Jiřímu Volkerovi
- Obrázek 3.17: Dopis J. Beráka Jiřímu Volkerovi ze dne 20.12.1920
- Obrázek 3.18: Dopis J. Beráka Jiřímu Volkerovi ze dne 23.12.1920
- Obrázek 3.19: Dopis J. Beráka Jiřímu Volkerovi ze dne 21.8.1921
- Obrázek 3.20: Dopis J. Beráka Jiřímu Volkerovi ze dne 31.12.1921, část 1
- Obrázek 3.21: Dopis J. Beráka Jiřímu Volkerovi ze dne 31.12.1921, část 2
- Obrázek 3.22: Dopis J. Beráka Jiřímu Volkerovi ze dne 27.2.1922
- Obrázek 3.23: Dopis J. Beráka Jiřímu Volkerovi, nedatováno
- Obrázek 3.24: Vězeň, rukopis básně J. Wolker, strana 1
- Obrázek 3.25: Vězeň, rukopis básně J. Wolker, strana 2
- Obrázek 4.1: Legitimace Dr. Jaromíra Beráka
- Obrázek 4.2: Poslanecké legitimace Dr. Jaromíra Beráka z let 1948 a 1962
- Obrázek 4.3: Důchodová daň v naší berní soustavě
- Obrázek 4.4: Návrh reformy důchodové daně

Obrázek 1.1: Dnešní podoba domu v Praskače č. p. 88,
stav dokumentovaný Google Streetview březen 2012

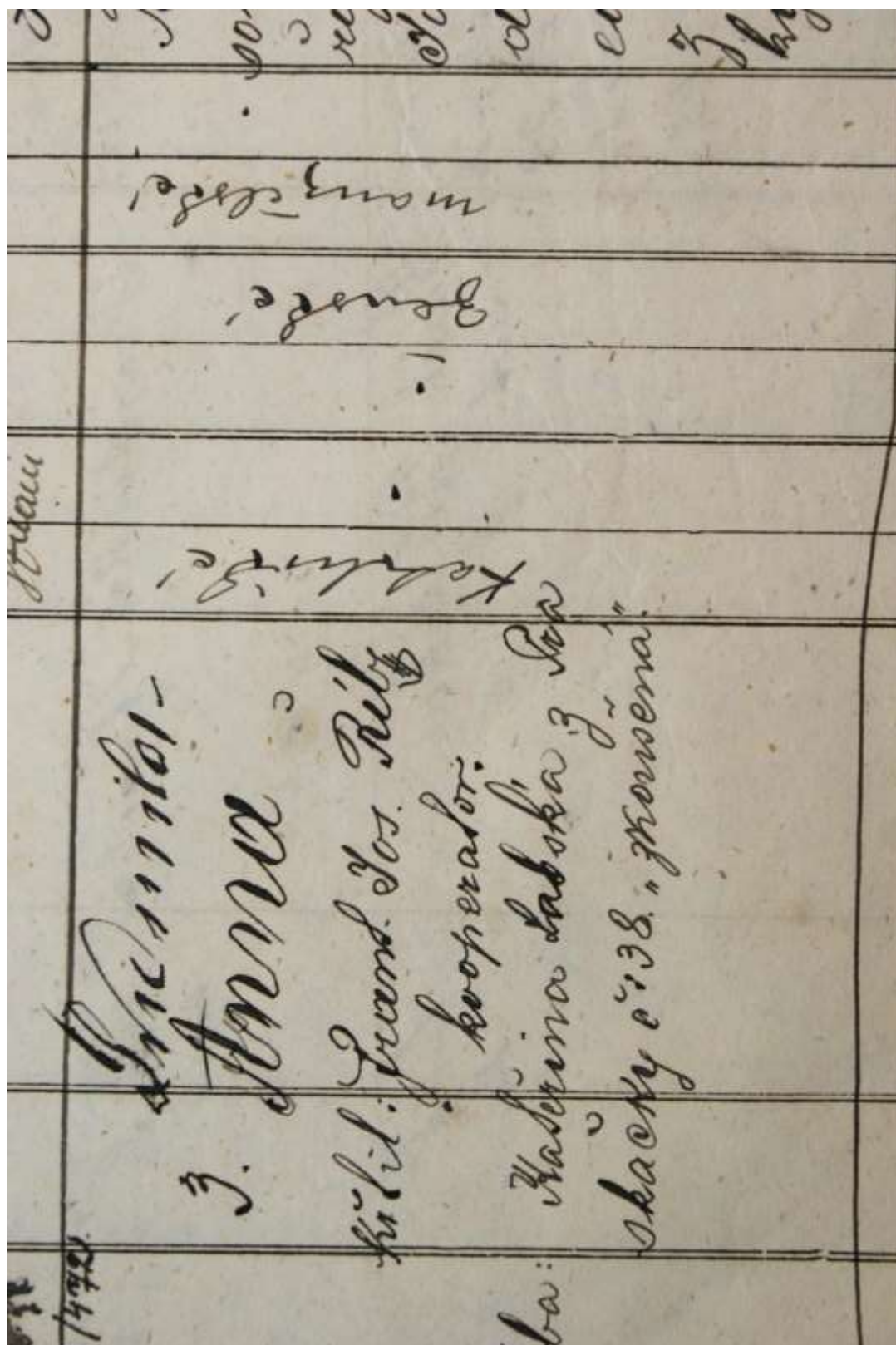
Obrázek 1.2: Berák Jan, otec Jaromíra Beráka
(v první řadě čtvrtý zleva)

Obrázek 1.3: Hrob Jana a Marie Berákových, rodičů Jaromíra Beráka, v Praskačce

21.	27.	4/18 31/97	katolice	muž
srpna	3.	Jaromír		
1897.		Josef		
		Křtěl: P. Jan. Jos. Růž.		
		kooperátor.		
		ba'ba: Kateřina Lažská, Praskočky d. i.		
		„ženská.“		
21.	27.	Franz Höer		

Obrázek 1.5: Matriční záznam o narození Jaromíra Josefa Beráka, staršího zesnulého bratra Jaromíra Beráka (Státní oblastní archiv v Zámrsku)

Obrázek 1.7: Matriční záznam o narození Lidmily Anny Berákové, sestry Jaromíra Beráka (Státní oblastní archiv v Zámrsku)

Obrázek 1.9: Dnešní podoba domu č.p. 10 v ulici Na Celné v Praze na Smíchově (zde Jaromír Berák bydlel společně s J. Wolkerem a Z. Kalistou během svých studií práva v Praze)

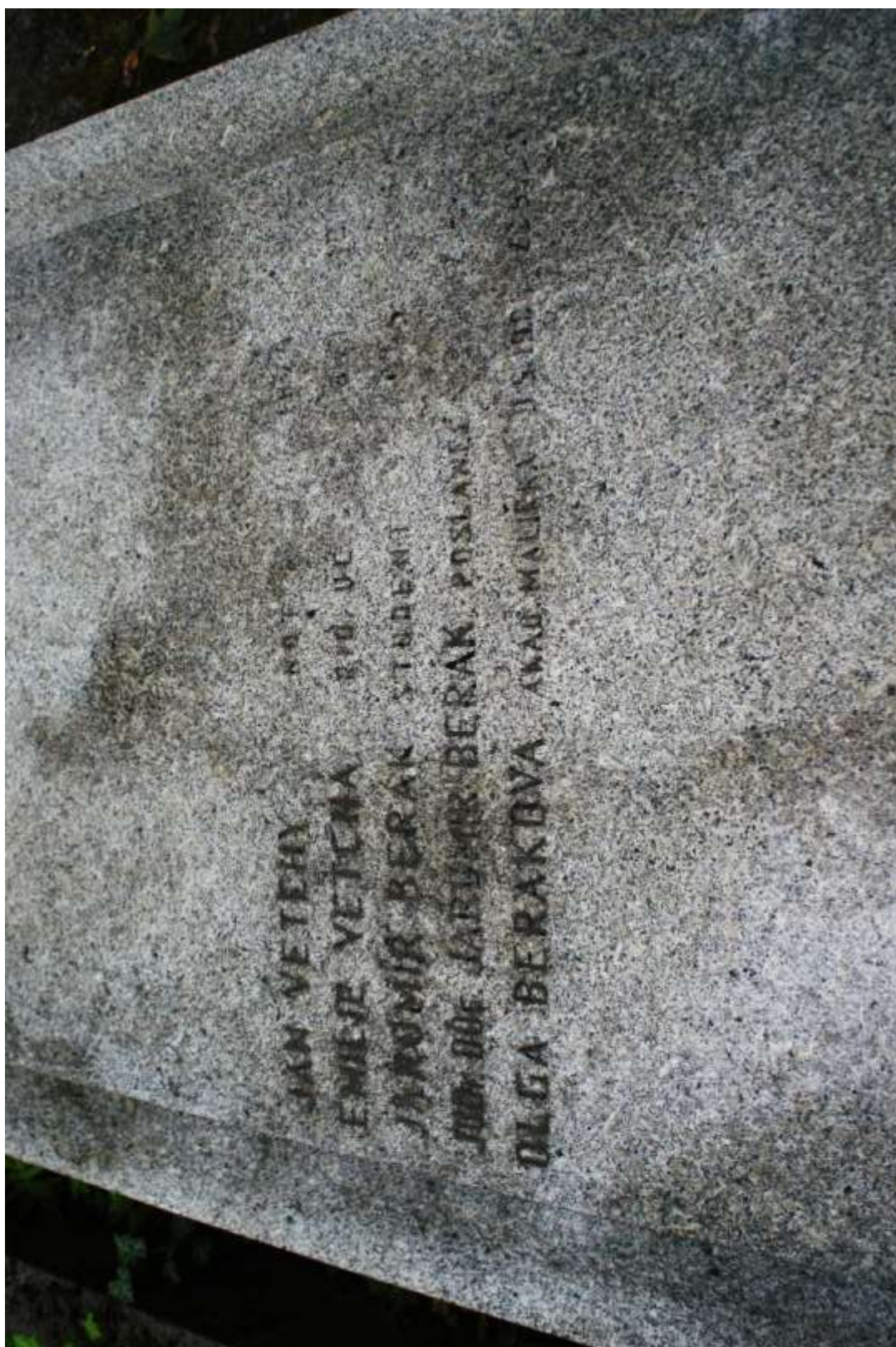
Obrázek 1.10: Dnešní podoba domu č.p. 913 v ulici Svornosti v Praze na Smíchově (zde Jaromír Berák bydlel spolu se svou ženou Olgou)

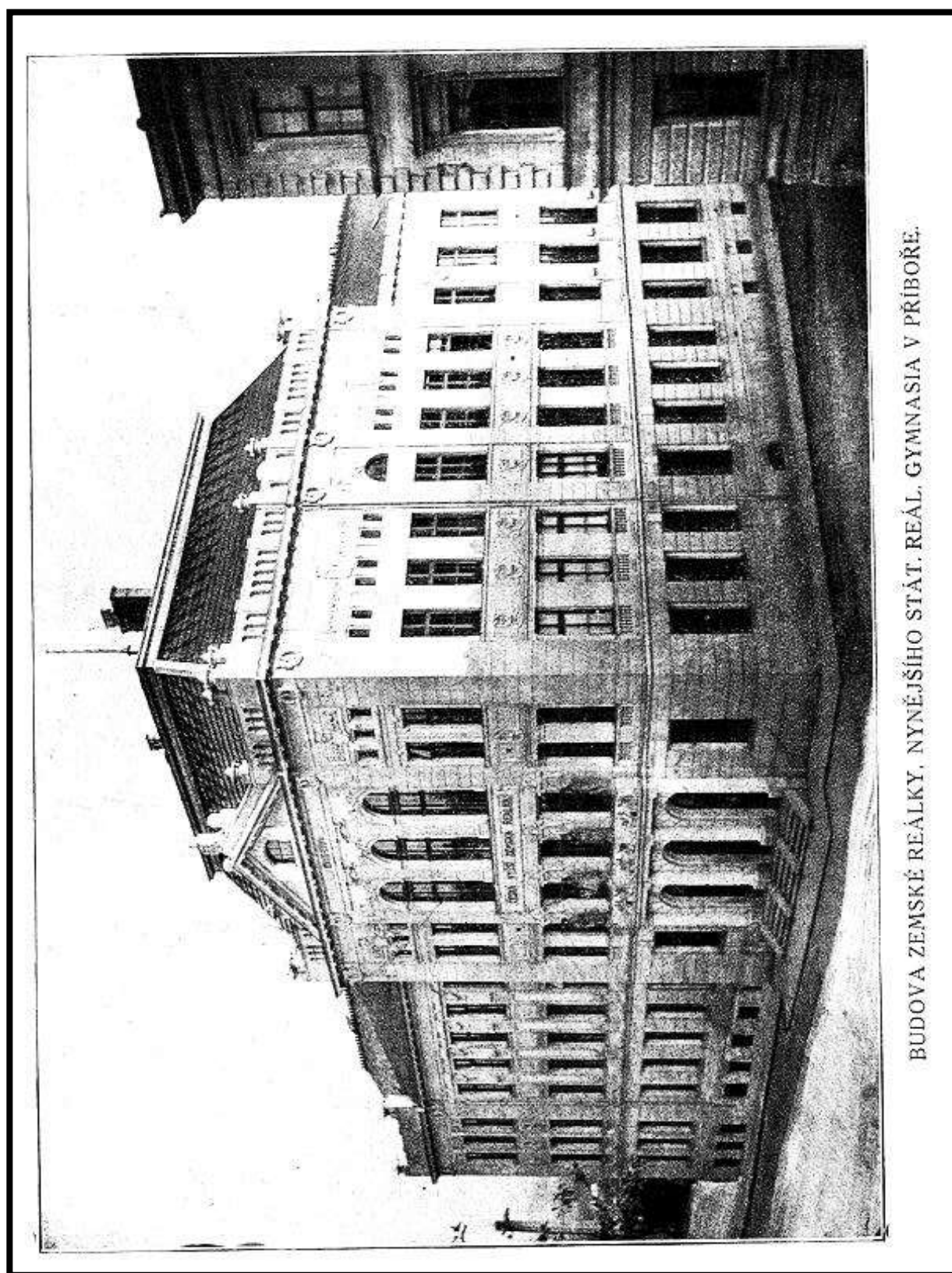
Obrázek 1.11: Dnešní podoba vily v ulici Na Cihlářce 13 v Praze na Smíchově (zde Jaromír Berák bydlel společně se svou ženou a dětmi)

Obrázek 1.12: Hrob rodiny Berákových na hřbitově v Praze Malvazinkách (jsou zde pohřbeni Jaromír Berák, jeho žena Olga, jejich syn Jaromír a rodiče paní Olgy)

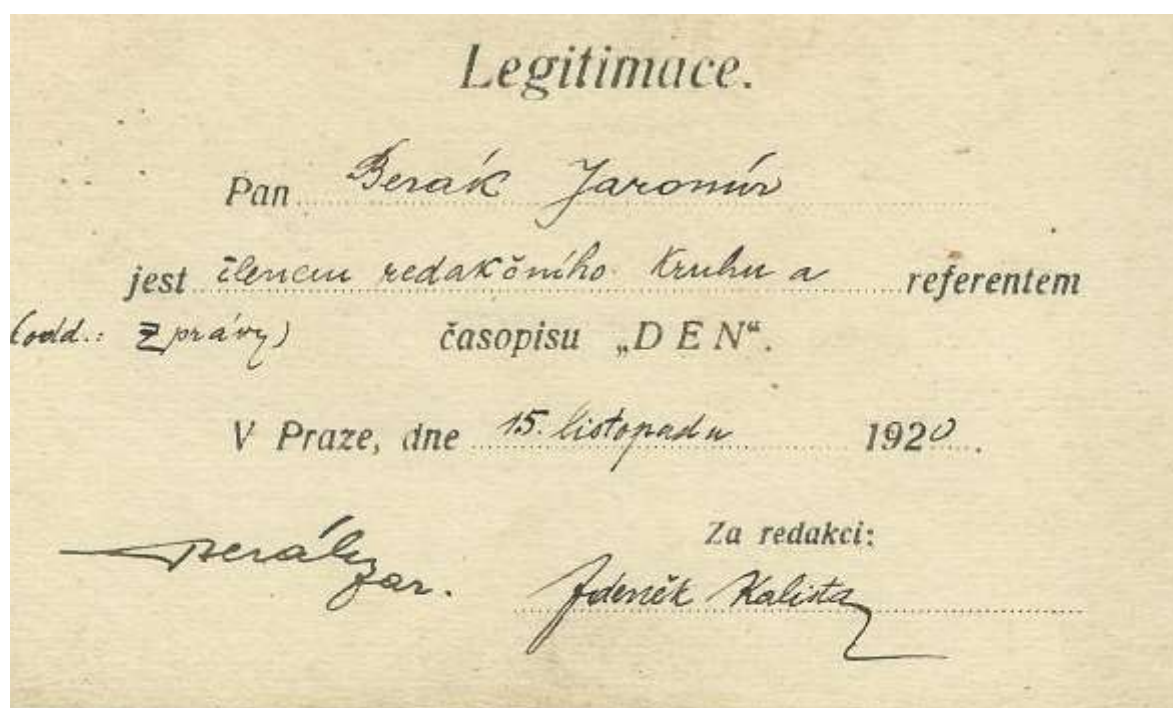
Obrázek 1.13: Náhrobní deska, hrob Jaromíra Beráka, hřbitov Praha Malvazinky

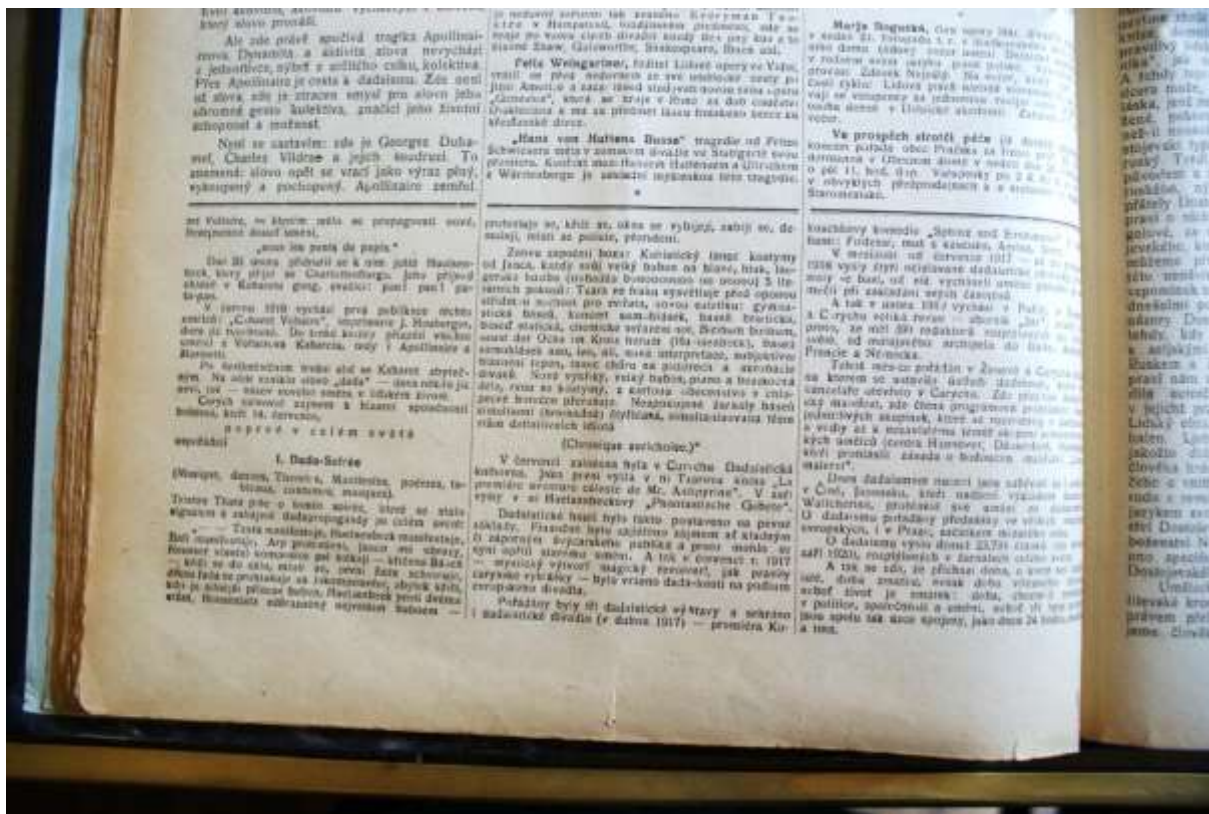
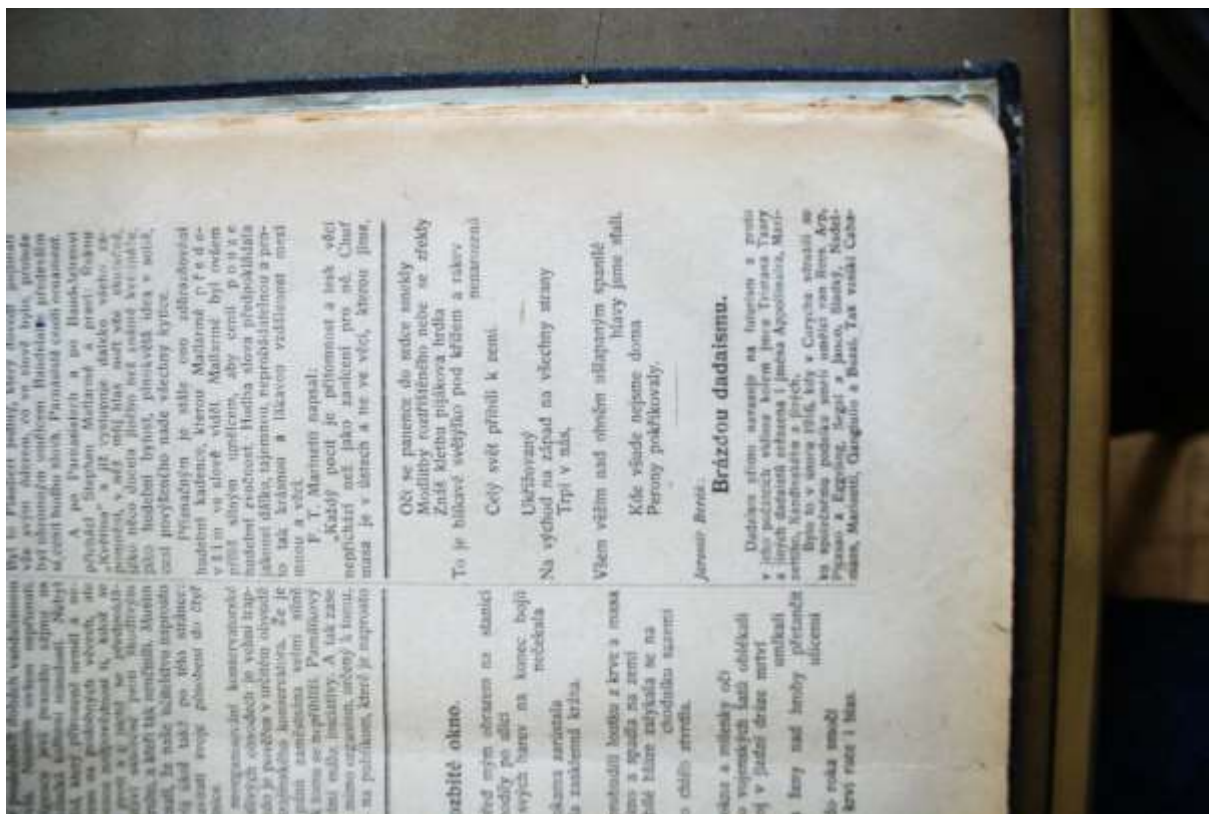
Obrázek 2.1: Budova zemské reálky – nynějšího Masarykova gymnázia Příbor

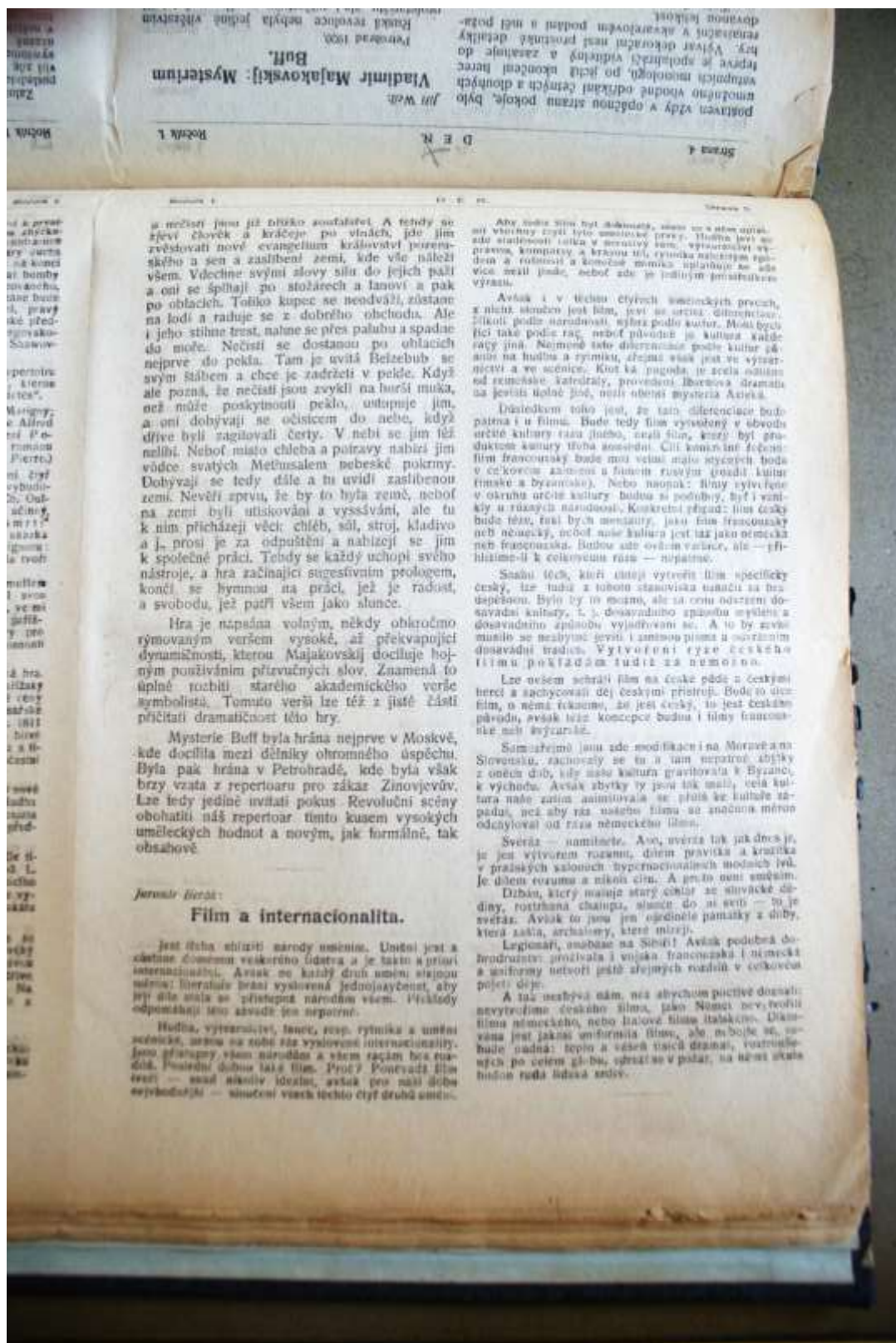
Obrázek 3.1: Kabaret Voltaire, autor Marcel Janco

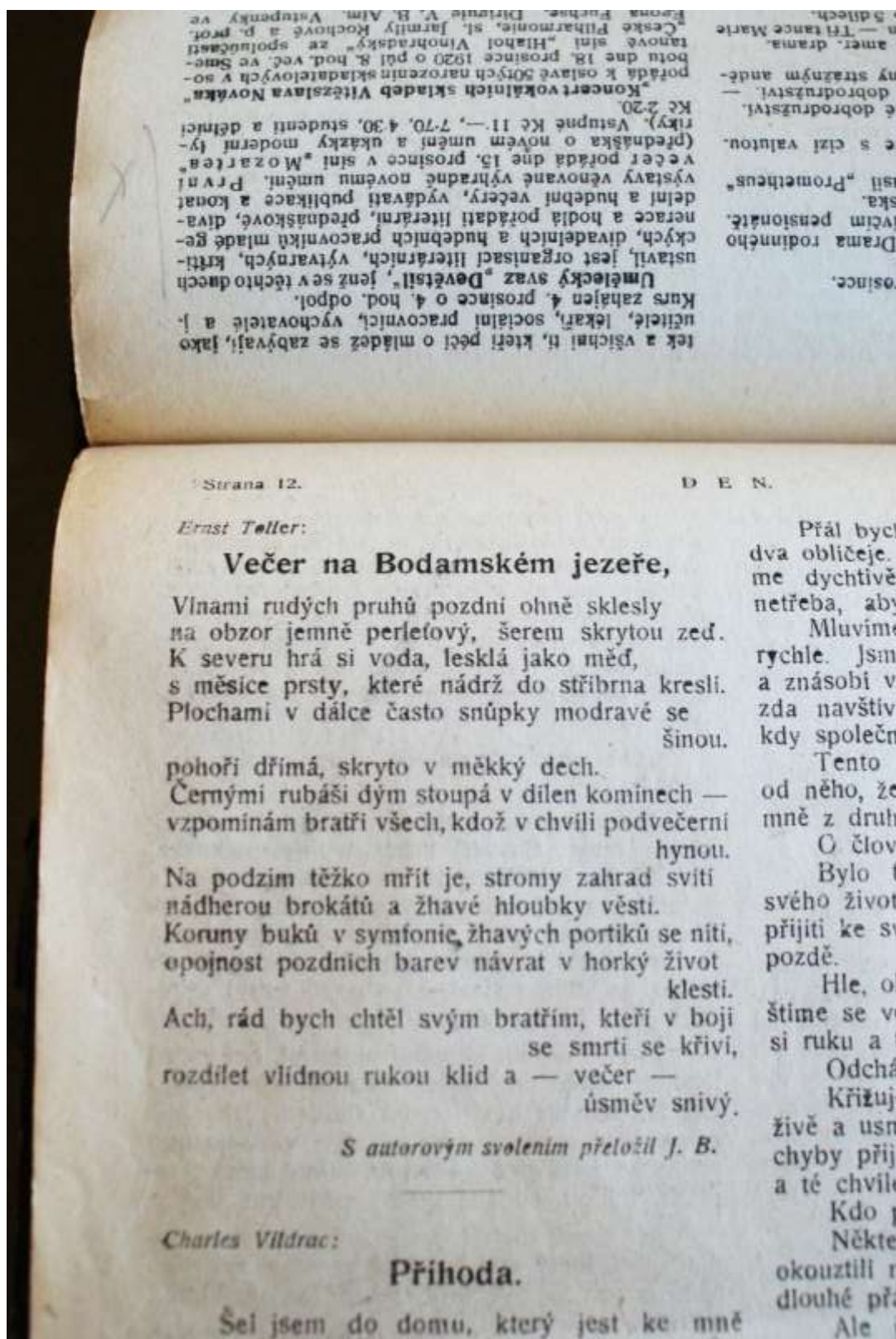
Obrázek 3.2: Legitimace Jaromíra Beráka – člena redakce časopisu DEN
originál v držení příbuzných, scan zaslal vnuk T. Jenicek

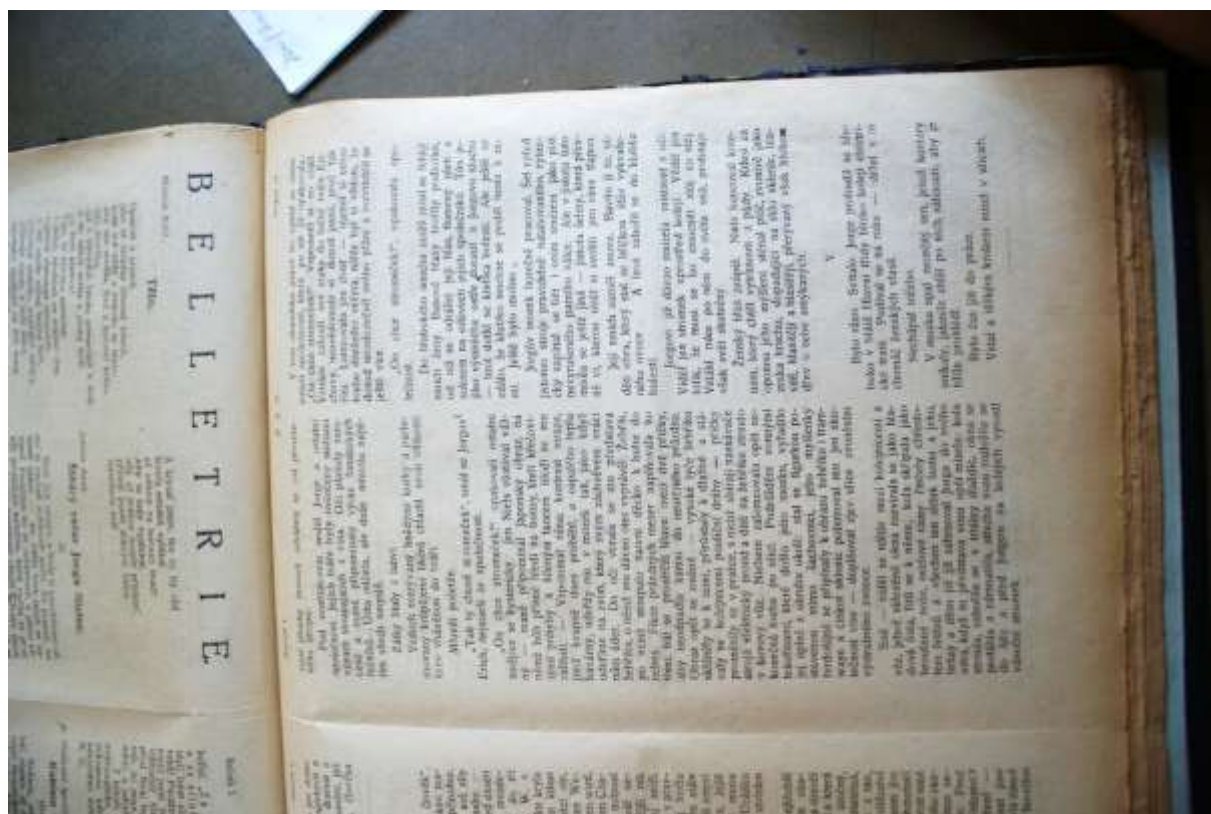
Obrázek 3.4: Brázdy dadaismu, článek Jaromíra Beráka v časopise DEN (Národní knihovna České republiky, Praha)

Obrázek 3.5: Film a internacionalita, článek Jaromíra Beráka v časopise DEN (Národní knihovna České republiky, Praha)

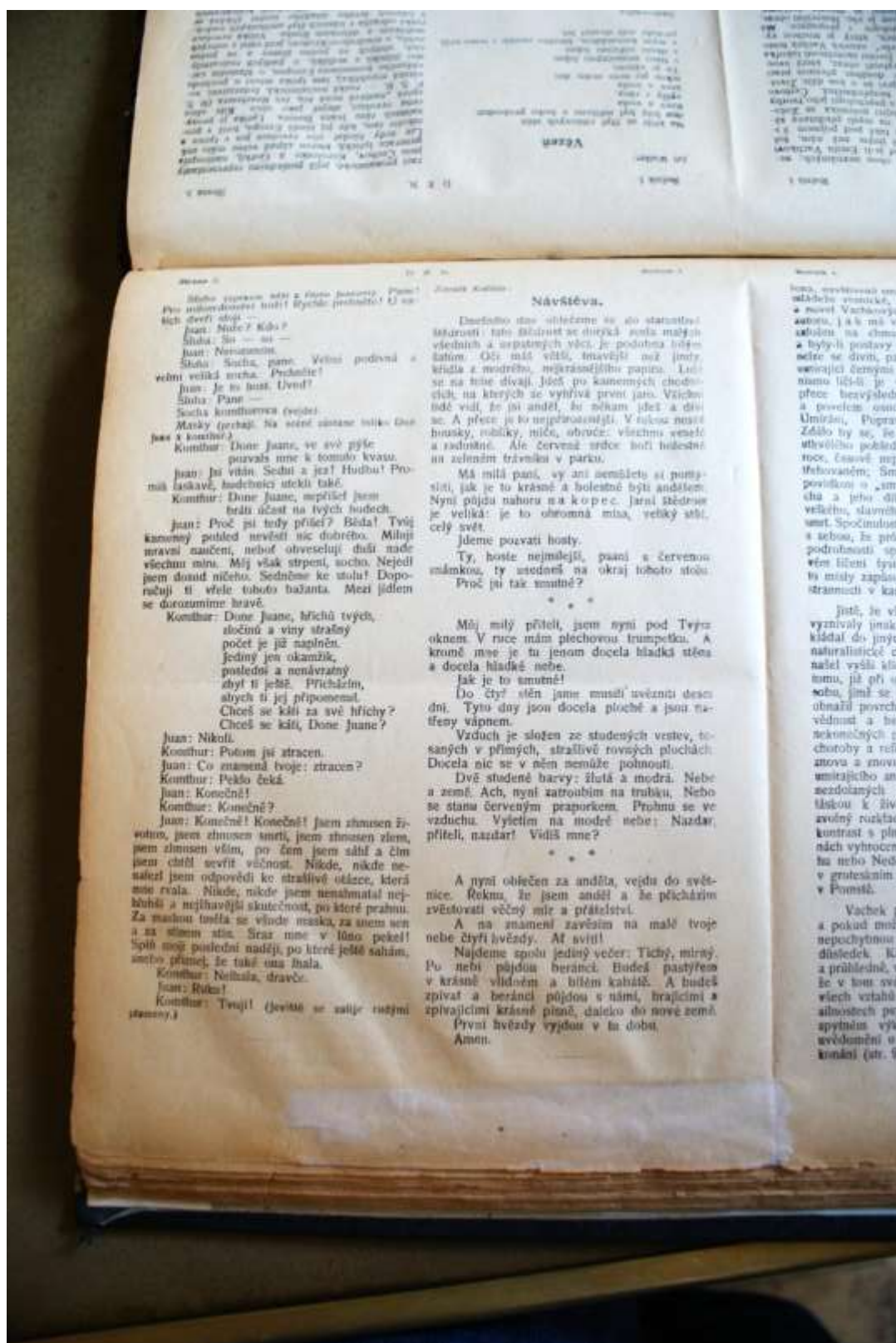
Obrázek 3.6: Večer na Bodamském jezeře, autor Ernst Toller, překlad Jaromír Berák, publikováno v časopise DEN (Národní knihovna České republiky, Praha)

Obrázek 3.7: Povídka Štědrý večer Jorga Nielse, autor Jaromír Berák, publikováno v časopise DEN (Národní knihovna České republiky, Praha)

Obrázek 3.8: Vzpomínky na Lva N. Tolstého, autor Maxim Gorkij, překlad Jaromír Berák, publikováno v časopise DEN (Národní knihovna České republiky, Praha)

Obrázek 3.9: Návštěva, autor Z. Kalista, publikováno v časopise DEN po návštěvě Jaromíra Beráka ve věznici v Praze Na Pankráci (Národní knihovna České republiky, Praha)

Hrst myšlenek.

Odjela a těžko říci
zda někdy jistě zpět se vrátí ...
- Je tmuťno ti? Slek ti padl v lici?
Jen to se stalo, co se mělo stát!

To je přes život: Hledat - najít - ztratit
a neměnit s v tom jeho běhu nic!
Jen ve vzpomínkách zpět se můžeš vracet
a to je všechno - a nic víc!

Tys hledal - našel - ztratil --
Nuž, to jsi tedy v pravdě žil ...!
A v minulosti - li ti Osud cestu zlatil,
dost měj,
že vzpomínat těch mužských chvil...

Tož, tedy konec... Navždy ...
Zulku srdce zmucene!
Nac' plakat máš, nac' ti plkat,
když máš všechno...?

Obrázek 3.10: Rukopis básně Hrst myšlenek – strana 1, autor Jaromír Berák
originál v držení pozůstalých

Utluem a zdeptej' v sobě
la'sky každý cit,
znič' vše, co ti věřna
jistě bylo vřem
a dnes jím dále k orvěnou...

Je konec navždy...!
Chceš nad hrotem' vřem jistě lka't
bylo by to marné,
marné docela,
neboť nem' náratu
a nem' cesty zpět...!

Umilkni srdce,
spi a neprobud' se níc!
Nem' pro te' la'sky ve světě!

Obrázek 3.11: Rukopis básně Hrst myšlenek – strana 2, autor Jaromír Berák
originál v držení pozůstalých

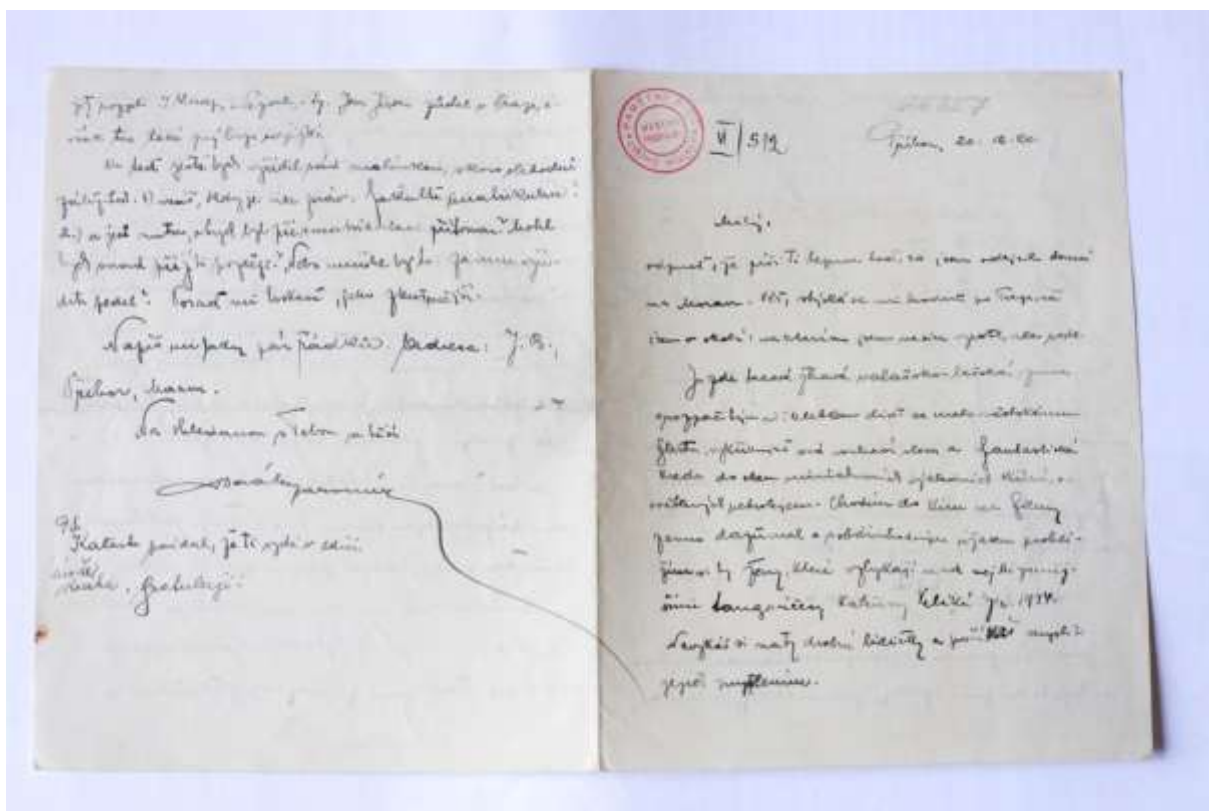
Obrázek 3.13: Pohlednice Příbor, zaslaná J. Berákem Jiřímu Wolkerovi, rok 1922 (Muzeum Prostějovska v Prostějově, fond J. Wolker)

Obrázek 3.15: Pohlednice Praskačka, zaslaná J. Berákem Jiřímu Wolkerovi, rok nezjištěn (Muzeum Prostějovska v Prostějově, fond J. Wolker)

Obrázek 3.16: Pohlednice Vsetín, zaslaná J. Berákem Jiřímu Wolkerovi, rok nezjištěn (Muzeum Prostějovska v Prostějově, fond J. Wolker)

Obrázek 3.17: Dopis J. Beráka Jiřímu Wolkerovi ze dne 20.12. 1920 (Muzeum Prostějovska v Prostějově, fond J. Wolker)

(Jaromíru Beráčkovi)

Ma křiž' je čtyř' cihlových stěn
 ten bílý byl mřížemi v boku proboden,
 krev a voda
 vyšly z pánvy,
 krev a voda

lekn' po nebi vedem duš'.

Toto je vězení'

s tířci nemocnými lidmi.

s des'ťi uřícími lidmi

a mým kamarádem, kterého zavřeli v leuto klet',
 protože má' dvacet let.

Samozloba.

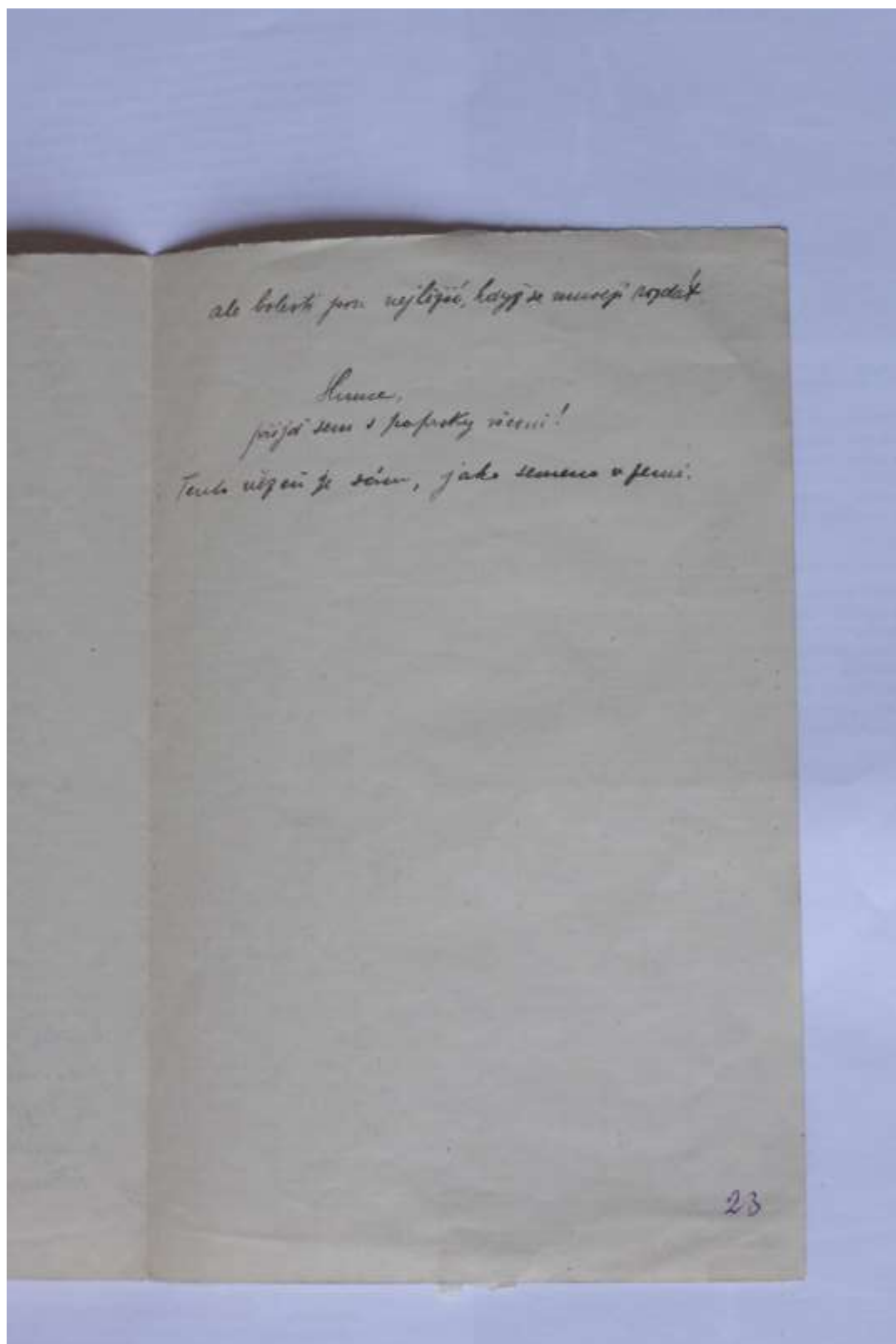
Tího je tu,

Satělně ~~trápen~~ je tu,

úžko je tu

Mušelky se sloule polárce vraceti
 jako pavuči vřáci z bity do polního lesareti,
 ten lesareti je ~~zde~~ přepadem' měšička domu
 a mamička s loučímá rukama je páno na starším těle
 Mamičky vždy něst' v dyne a spar-těle,

Obrázek 3.24: Vězeň, rukopis básně věnované Jiřím Wolkerem Jaromíru Beráčkovi, strana 1, (Muzeum Prostějovska v Prostějově, fond J. Wolker)

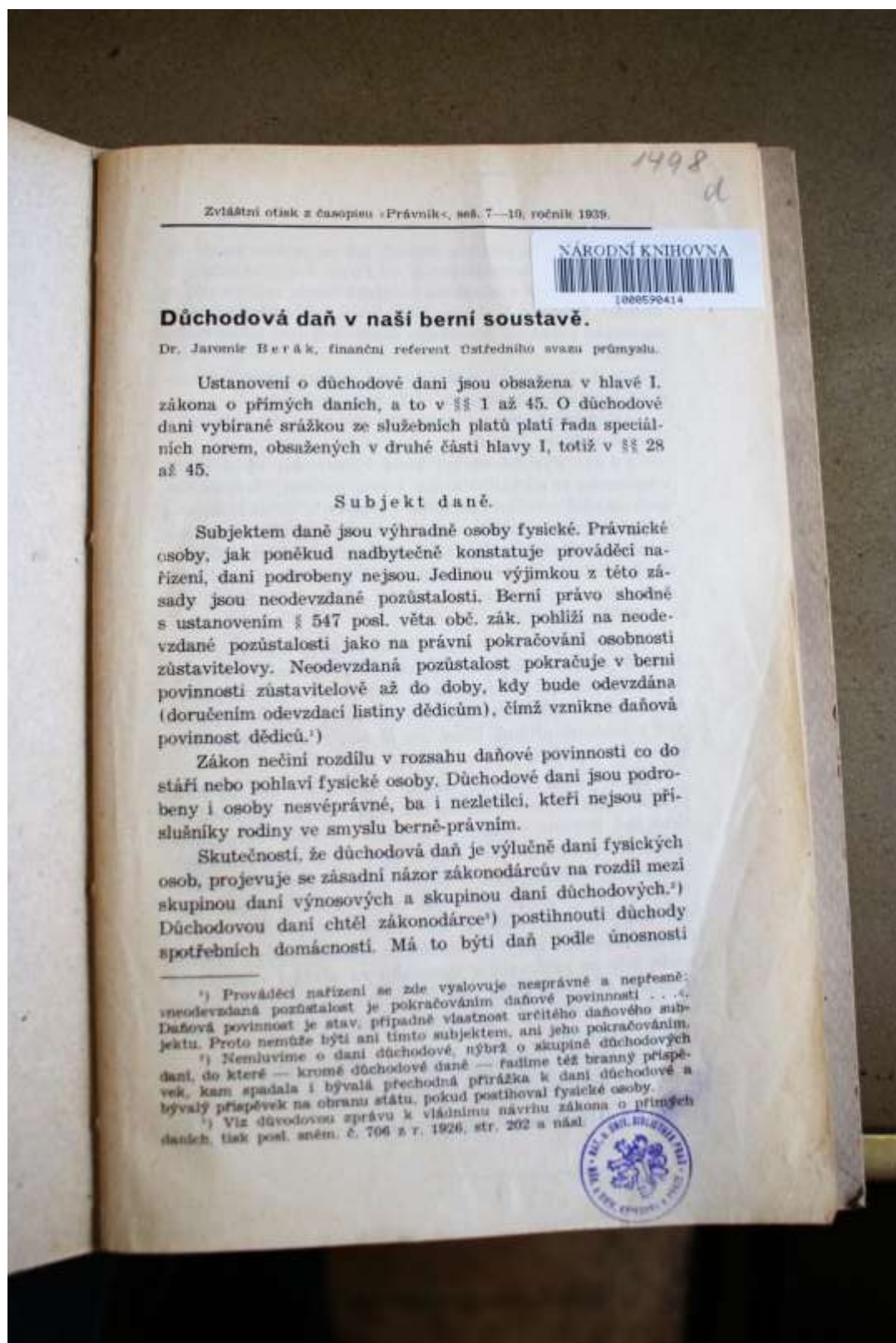
Obrázek 3.25: Vězeň, rukopis básně věnované Jiřím Wolkerem Jaromíru Berákovi, strana 2 (Muzeum Prostějovska v Prostějově, fond J. Wolker)

Obrázek 4.1: Legitimace Dr. Jaromíra Beráka originál v držení příbuzných, scan zaslal vnuk T. Jenicek

Obrázek 4.2: Poslanecké legitimace Dr. Jaromíra Beráka z let 1948 a 1962
originál v držení příbuzných, scan zaslal vnuk T. Jenicek

Obrázek 4.3: Důchodová daň v naší berní soustavě, autor Jaromír Berák, publikováno v časopise Právník

vován, za stejných předpokladů, které platí pro tvorbu rezervy na všeobecnou daň výdělkovou.

Jak se měnilo daňové zatížení důchodu, jest patrné z této tabulky:

Vliv subjektivních momentů na výši daně.

Důchodová daň, jako daň, která má postihnouti co nej přesněji daňovou únosnost poplatníkovu, přihlíží a musí přihlížeti k individuálním poměrům každého subjektu daně. Jakým způsobem se projevují osobní poměry daňového subjektu v jeho daňové základně, jsme již vyličili v oddílu o zda nitelném důchodu. Ještě nám zbývá, abychom se dotkli vli vu těchto subjektivních momentů na výši daně.

Subjekt daně, v jehož domácnosti a zaopatření žije větší počet příslušníků jeho rodiny, bude mít zpravidla nižší daňovou únosnost, nežli subjekt daně, jehož důchod nene se stejného břemene. Tato okolnost doznává svého výrazu i v rozsahu daně:

a) Zvýšením hranice daněprostého minima. Hranice daněprostého minima se zvyšuje, čím větší počet takových osob žije v domácnosti daňového subjektu, a to ze 7000 K na 8200 K, jde-li o daňový

Daň.

Zdaněný důchod	před reformou		po reformě		po první přechod- né přírůžce		po druhé přechod- né přírůžce		po přisp. na obranu státu		nyní	
	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
8.000	162,50	2,03	100	1,25	100	1,25	100	1,25	160	2	320	4
13.000	392	3,01	250	1,92	250	1,92	250	1,92	400	3,07	740	5,69
30.000	1.820,07	6,06	1.100	3,67	1.100	3,67	1.100	3,67	1.900	6,33	2.890	9,63
40.000	2.809,80	7,02	1.700	4,23	1.802	4,23	1.802	4,23	2.980	7,45	4.200	10,50
60.000	4.900,35	8,17	3.100	5,17	3.503	5,84	4.650	7,75	5.550	9,25	7.300	12,17
90.000	9.539,20	10,60	5.700	6,33	7.068	7,85	9.120	10,13	11.370	12,63	14.150	15,72
130.000	17.462,50	13,43	10.300	7,92	13.390	10,30	17.510	13,47	22.710	17,47	26.200	20,15

Obrázek 4.4: Návrh reformy důchodové daně, autor Jaromír Berák